

Valódiság jelöl:

kitűnő és hathatós voltuknál fogva már 40 év óta a legjobb hírnévnek örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard zamatos fog-szappana

a fogak és foghús épentartására és tisztítására a legjobb és legbiztosabb szer; 1/4 és 1/2 csomagokban 70 és 35 kr-ával.

Dr. Borchardt illatos növény-szappana

igen ajánlható az annyira kellemetlen szelő, pörse-nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztatlanságok, az ér-des, száraz és sárga bőr ellen, egyszerűsödik a legkítű-nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-csételve 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőse, legjobbnak elis-mert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőcs, tége-lyekben 85 kr-ával.

Dr. Hartung kinahéj-olaja, a haját erősítő olaj, mely annak puhasságot s fényt kölcsönöz. 85 kr-ával.

Dr. Lindes tanár növényi rudacs hajkenőse, eredeti darabokban 50 kr-ával.

Balzsamos olajbogyó-szappan 35 kros csomagban.

Dr. Beringuier zamatos korona-szesze, az Eau de Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr. és 75 kr.

Dr. Beringuier fűgyökér-hajolaja, üvege 1 frt. **Leder testvérek balzsamos földi dióolaj-szap-pana,** egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. ezikk valódi minőségben a következő magyarországi raktarak-ban kapható:

Budapest: Török József gyógyszerháza, király-utca 12. szám alatt.

Továbbá: Kochmeister Frigyes utódlai, Neruda Nándor és Thallmayer és Seitz gyógyszereseknél.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. Arad. Ring gyógyszerés, Elies Armin.

Ar-Mároth. Ritto K. gyógyszer. Bártfa. Toperczer Alb. gy. Balassa Gyarmat, Cserevnyák György, Kanitz O. gy. Besterce. Kelp Fer. Fleischer testvérek.

Békes-Csaba. Varsagh Béla. Bonyhád. Straucher B. Brassó. Roth Victor, Jekelius N. Miller Gy. gy. Cegléd. Bohus I. gy. Csernovicz. Schmirch Ignác, Golichowsky J. gy. Schmiedt és Fontin.

Debrecen. Csanak J. Dr. Rot-schnek v. Emil, gy. Geréb F. Dees. Bragovitz és Bekák. Dobsina. Balasy S. Eger. Köllner Lőrincz gyógyszer. Eperjes. Osvald D. Eszék. Dienes J. C. David Gy. Gubetky József gy. Fiume. Pavacic testv. gyógyszer. Fogarás. Gleim B. gyógyszer. Földvár. Nádler Fál és. Hajdu-Boszörmény. Lányi M. gyógyszer. Hód-Mező-Vásárhely. Kiss Gyula gyógyszer. Kaposvár. Lajpczig Gyula. Kassa. Eschwig Flodoardo Ede, Quirfeld K., Strauss D., Megy G. A., Wandraschek K. gy. Kismárk. Gensrich K. gy. Kézdi-Vásárhely. Fejér L. Bal. Kolozsvár. Szék M. gy. Kovács P. és fia. Komárom. Fekete Gyula, Kovács gy. Gruber L. Kormócsháza. Ritter L. J. Lengyelköt. Harsányi L. Léva. Boleman gy. Schubert Pál. Liptó-Szt-Miklós. Balló L. gy. Lőcs. Klein Sándor. Lugos. Vértess Lajos gy. Makó. Poor A. gy. Lauresszky István, gy. Marosvás. Isztli Nándor. Mecske-Ujvár. Ével. Ujvári S. M. Várhelyi Kaupp és Eckwert Medgyes. Breckner Károly. Miskolc. Dr. Szabó Gy. Rácz Jenő, Ujházy Kálmán gy., Weid-lich Fál. Mohács. Szendrey Jenő gy. Munkács. Traxler Fr. gy. Nagy-Bánya. Haracek József és fia.

valamint Magyarország legtöbb nagyobb gyógyszerházaiban, illatsz. és gyógyszerkereskedésében.

ÓVÁS! Hamisítványoktól, nevezetesen a dr. Suin de Boutemard-féle fogszappan és a dr. Borchardt-féle illatos növény-szappan gyakran előforduló hamisítványaitól mindenkit óvunk. 4335

Számtalan hamisít és hamisítások elárúsítói sújtattak már eddig is Bécsben és Prágában törvényileg, érzékeny pénzbírsággal.

Raymond és társ., es. kir. szabadalom tulajdonosok Berlinben.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizsor
RISMUTTAL VEGITIVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

KWIZDA FER. JÁNOS,
osztr. csász. és kir. és román kir. nád. szállító, kert-
leti gyógyszerész Kornenburgban, Bécs mellett.

Évek hosszú során át jónak bizonyult,
fájdalom csillapító házi szer, a
**köszvény-, csusz- és
idegbajoknál**

Kérik a védjegyre
ágyelni s határozottan
**KWIZDA-féle köszvény-folya-
dékot kérni.** — Kapható valamennyi gyógy-
szertárban. — Főraktárhelyiség Magyarország részére:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Bud-
apest, király-utca 12. sz.

VÉGHILESI
VERA
FORRÁS
Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szén-
savdús, égvényes savanyúvize,
Véghles-Szalattán, Zólyomm. mindig
friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:
Erszék-féle 56. szám alatt,
továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben!
Telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

Kwizda-féle
Hajszav
borpa és a haj kihullása
ellen. 1 üveg 50 kr.
Hagymakenőcs
hajnövesztő szer. Egy
tégely 80 kr.
Tynkszem-tapaszt
1 doboz 35 és 70 kr.
Tynkszem-kínő-
vessék elleni tink-
tura 1 üveg 35 kr.
Vas-cognac
dista-az-er vérzéspénylek
és reconvalescensnek ré-
szére. 1 üveg 1.40.
Csukamáj-olaj
1 üveg 70 kr. és frt 1.20.
Ferenec-pálina
1 üveg 80 kr.
Utifüledv
köhögés és rekedtség el-
len gyermekek számára
1 üveg 35 kr.
Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszerésznél,
Budapest, király-utca 12. szám.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és
minden könyvtárban kapható:

Levelek egy tanuló ifjúhoz.

Irtá
SZITNYAI ELEK.

Ára füzve 1 frt. — Vásonba kötve 1 frt 40 kr.

Előszó a levelekhez. — A lét harcában a jobb győz. —
A figyelem fontosságáról. — Az ó-classikus tanulmányozá-
sáról. — Experimentális otthon. — A német nyelv bíráskodás
fontossága. — A gyorsírásról. — Olvasásra ajánlott jellem-
képző művek. — A ruházatkodás divatjairól. — Az ének és
zene nemesítő hatásáról. — A jó magaviselet. — Hogyan olvas-
sunk? — A valódi hazafiaság. — Az iskolai barátságokról. —
Az okos szülő és az iskolai büntetések. — A regényolvasás
következményei. — A vallásosság értelme. — A kézimunka
fontossága. — Vizsgálatok előtt. — A fájdalom nemesítő
hatásáról. — A pénzrel való bánás művészetéről. — A rajz-
tanulás fontossága. — A bolondok között. (Értéktelenség a Lipót-
mező). — A napi lapok rendszeres olvasásának következményei.
— Goethe bölcs mondásai. — A vakokról. — Egy hazánkia
afrikai utazásáról. — A jó és rossz szavak. — A kisérletek-
ről való télelem. — Trefort A. vezéreim. — Színművek
hatása, színházlátogatás. — Az adriai tenger partjain. Abba-
nia. — Álom, visió, hallucináció. — Madách, Bulwer, Flam-
marion, Hartman E. az emberiség jövőjéről. — Az egyetemi
pályáról. — Beszéd a Felsége a király nevében. — A pálya-
választásról. — A legszebb protett.

1892. május. 185. sz. 1892. május.

BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

A vasúti személydíjszabás reformja. (I.) — Heltai
Ferenczről.

Az igazi Don Carlos. — Károlyi Árpádtól.

Harmadik lappföldi útam. — Halász Ignácztól.

Hypnotismus. — Ernest Hart után, angolból — Brassai
Sámuelről.

A táblabíró intendáns. — Szigeti Józseftől.

Ketteskén. — Aho János után, finnül — Vikár Bélától.

Költemények. Születés-napra. — Szász Bélától. —

A dombon állt... Tót népdal után, id. Görgői Istvántól.

Az egységes középiskoláról. — Medveczky Frigyesztől.

A földirtokos osztály hitelviszkeglete és annak

kielégítése. — Pólya Jakabtól.

Értesítő. Ribbeck O.: A római költészet kézikönyve.

— s. n. — Király P.: Ulpia Traiana Augusta Colonia

Dacia Sarmizegetusa metropolis. — r.

Megjelen évenként 12-szer 10 lnyvi havi füzetekben.

Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 forint,

félévre 6 frt.

Franklin-Társulat

magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapestben.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést
csúsz, köszvény, tagzsargatás stb. ellen
legjobban ajánljuk a t. cz. közönség
figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr.
és a legtöbb gyógyszerházaiban kapható.

Csak horgonnyal valódi!

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zon-

goráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.
Javítások pontosan eszközöltetnek.

ABC-s könyvek álló írással.

Van szerencsém az igen tisztelt kartárs urak-
nak tudomására hozni, hogy a «Franklin-társulat»
kiadásában Budapestben a következő általam szer-
kesztett ABC-s könyvek álló írással megjelentek:

Magyar ABC és olvasókönyv álló írással; 20 kr.

Fibel mit steiler Currentschrift; 25 kr.

Fibel in Antiqua mit steiler Lateinschrift; 25 kr.

Az álló írásnak az iskolában való kezeléséről
a nemskára szétküldendő prospectusomban adok
utmutatást; egyszersmind Böngér és Kárpáti urak
által szerkesztett «Az írás könyve» című művet az
álló írás iránt érdeklődő kartárs uraknak becses
figyelmébe ajánlom.

Vágújhegy, 1892 április hóban.

Mély tisztelettel:

Szirmai József.

20. SZÁM. 1892.

BUDAPEST, MÁJUS 15.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | fél évre — 6 •

Csepén a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre — 4 •

Csepén a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
fél évre — 2.50

Külföldi előfizetésekre a postallag
meghatározott vidéki is csatolandó.

BAROSS GÁBOR.

1848—1892.

Az ERŐNEK, a mely törhetetlen, a munkának,
a mely szakadatlan, a belső tüznek, a mely
elolthatatlan, volt megtestesítője az a fér-
fiú, a ki most ott fekszik egy szűk koporsóban,
tehetetlenül, mozdulatlanul, hidegen. Néma
tagadása önmagának, szomorú bizonyága a
fátumnak, mely minden élőknek ugyanolyan
véges határt szabott, legyen bár törpe, legyen
bár titán.

Ő vele is végzett könyörtelenül. Hiába volt ő
büszke tölgy, mely viharral dacolt: úgy tört
derékban ketté, mint a szálmászál, mikor a kér-
lehetetlen végzet újjával érinté.

Kábáság volna zúgólni ellene. Hiszen tud-
juk, hogy másként nem lehet. De a mi ez eset-
ben a belenyugvást oly végtelenül nehézzé teszi,
az, hogy — időnek előtte érte el mindnyájunk
végzete, a mikor még nem sejtette senki, s leg-
kevésbé sejtette ő maga. Leglázasanban vég-
zett tevékenysége köréből, elért nagy alkotások-
nak, sikereknek, érlelődő terveknek közepéből
ragadta ki, erejének teljében törte meg, életé-
nek, mondhatni, közepén állítá meg a halál,
mikor még a bámulatos életpálya hosszú foly-
tatásában bizni igaz okunk vala.

Még csak negyvennégy évvel hatalmas vál-
lain, mennyit ígért e férfiú jövője azon múlt
után, mely már mögötte állt! És ime, most mind
e szép remények, a miket hozzája kötöttünk,
egyszerre oda s hirtelen ott találjuk magunkat
az aggodás előtt: áll-e a helyére valaki úgy oda,
hogy meg is őrzi, mit ő hátrahagyott, hogy
abból a nemzetre mi sem veszzen el?

Ha csupán őt magát tekintjük, akkor az ő
váratlanul ketté szakadt élete nem volt csonka,
nem befejezetlen. Bármí rövid vala ez az élet-
pálya: sikeres volt teljes mértékében s egy nem-
zet bizodalma kísérte végeig. Megérté fárado-
zásainak jutalmát, elérte céljaiban, és szere-
tében annak a népnek, melynek ezt a rö-
vid életet szentelé. Erőinek hanyatlása korát
nem várta be s el lön távoztatva tőle a keserű
pohár, mely annyi szépen indult életpálya vé-
gét keseríté már meg, mikor feledve lettek az
érdemek s a nép kegye ellenkezőjére fordult.
Hogy minden ily eshetőség ellen immár bizto-
sítva van, ez az ő idő előtti halálában az egyet-
len megnyugtató.

Hisz életének épen az az igyekezet volt a

büszkesége, hogy elért magas állásainak az alapja,
hogy kivívott népszerűségének a forrása az érd-
em, a valódi, reális érdem legyen. Nem állása,
nem a kezeibe letett közhatalom által kívánt
tekintélyhez jutni, hanem megfordítva: munká-
jával, szorgalmával kívánt állásának tekintélyt,
hatalmának igazolást szerezni. Csodálatos az,
micsoda kitartással igyekezett tudásának hé-
zagait mindenben pótolni, hogy tett éjjelt
nappá, hogy megtanulja a szükséges idegen
nyelveket, hogyan merült bele szakmakörének

minden részletébe, hogy aztán e részletek ösz-
szessége fölött kellő áttekintést nyerjen, s azt
egységes nagy cél szolgálatára fordíthassa.

E cél volt: Magyarország gazdasági önállása
s a magyar közlekedési és kereskedelmi politika
megteremtése. A mennyire az Ausztriával kötött
egyezség keretében lehetséges vala, emancipálni
akarta az országot gazdasági életének e körében
minden idegen érdek és befolyás uralmától s ez
irányban, heves küzdelmek árán ki is vívott
annyit, a mennyit az adott körülmények között

BAROSS GÁBOR.

a vasútügy, a kereskedelem, az ipar, javára kivívni egyáltalán lehetett.

Tudjuk, hogy csak a kezdeményezési bátorságnak csak azon, mondhatni, meglepő mértéke mellett lehetett, mely a megboldogultat oly kiválóan jellemző s csak amaz elfogulatlanság mellett lehetett, a melylyel túltette magát a hagyományos véleményeken, sőt azokkal szembeállva nyitá meg az új irányokat. Bizonyítéka ennek a zónarendszer, melyet európa-szerzte divó s ma is meglevő minden forgalompolitikai felfogás daczára behozott, oly kísérletet kockáztatva meg, melyet sehol egybűt megkockáztatni nem mertek s mely nálunk kétszeresen lehetett volna végzetes. Ő neki sikerült; a zóna, ugyszólván, mozgósítá az utazni nem igen szerető népet s ezzel, legalább a mai napig, minden ellenvetéssel szemben igazolást talált.

Lehetett. De tudjuk, hogy csupán azon ténnyel érlely és böles körültekintés mellett lehetett, melyet mindnyájan csodáltunk benne például a vasutak államosítása, új iparágak teremtése s a meglevők ápolása körül adó- és tarifa-kedvezmények által.

Hazája gazdasági önállóságának eszméjétől lelkesítve, bátran lépett 48-iki nagy elődje, gróf Széchenyi István nyomdokaiba az alkotásoknak legtöbb terén s lett az ország első napszámosa, a kit megbámultunk lázas munkája mellett, egymást gyorsan követő merész alkotásai közben. Láttuk a benne égő tüzet, a mely acélozza erejét, — nem gondolva rá, hogy emésztí is! — láttuk benne a vágyat, Magyarországot szegénységéből kiemelkedni és gazdaggá tenni az új kor eszközeivel, gőz- és villamgépekkel, munkával és tudással és vállalkozással; Magyarországot civilizálni iparral és kereskedelemmel, emancipálni hajókkal és vasutakkal; a világforgalom egyetemébe beilleszteni kereskedelmi szövetségekkel; egységessé és magyarra tenni zónával, postával és távirddal.

Láttuk, hogyan fúrta át a hegyeket, hogyan robbantotta ki a sziklákat a folyó fenekéből, hogyan szorította gátak közé az árvizeket, csapolta le és töltötte ki a posványokat, láttuk, hogyan alkuszik, küzd és harcol az osztrákok és más külföldiek ellenséges áramlataival, az itthoni közönnyel és előítéletekkel; láttuk, hogyan egyengeti számunkra a tért minden irányban, hogy anyagilag haladhassunk. Láttuk, hogy mikor terményeink elől elzárkózott vámsorompóival a nyugati kontinens, hogyan fordítja meg külkereskedelmünk irányát, megnyitva a tengert Fiumén át s általa a világpiacot. Láttuk belső tüzetől elragadtatva haladni, félretaszítva utjából az akadályokat s vonni maga után nemzetét — és láttuk éppen azon munkája közben, mikor Kelet és Nyugat között a legfőbb világkereskedelmi utat teszi akadálytalaná s nemzetét azok sorába emeli, melyek műszaki téren nagy dolgot alkottak, — láttuk összeroskadni váratlanul.

Megilletőde áll a nemzet az ő sirja fölött. Legjobb fiai egyikét vesztette el benne bizonynyal, a ki hasznára volt, attól kezdve, hogy erre tere nyílt, utolsó eszméleitéig s a ki álva várta be a halált, mint a jó katona.

Baross Gábor 1848-ban, június 6-án Trencsénmegye Pruzsina nevű kis tót falujában született a bellusi Baross felvidéki régi nemes családból. Szülei ma is élnek; atyja, Antal köztisztviselő állásbíró a megyében, anyja szentmiklósi és óvári Pongrácz Natália, kiknek az elhunyt miniszternek kívül még két gyermeke van: Mária és Jusztin, amaz férjzett Kovácsné, az illavai fogház-felügyelő neje.

Gábor Léván és Győrött végzé középiskolai tanulmányait, mely utóbbi helyen Vaszary Kólosnak is tanítványa volt, kihez, primássá történt iménti kinevezése alkalmával a miniszter vezeté az egykori tanítványok üdvözlő küldöttségét s ő is volt a szónoka. Budapesten végzé a jogot s 1869-ben, mint egy éves önkéntes, ugyanitt tett eleget katonakötelezettségének. Még abban az évben kinevezték Trencsénmegye tiszteletbeli aljegyzőjének s mint ilyen a trencsényi törvényszéknél nyert alkalmazást. Két évre rá megszerezvén az ügyvédi diplomát, meggyében valóságos aljegyző, 1874-ben már főjegyző s az árvaszék elnöke lett. De hivatalos teendői mellett is talált időt részt venni szülőmegyéje társadalmi és politikai mozgalmában s megalapítá a «Vágvolgyi Lap»-ot, melynek szerkesztője lett. Közéleti tevékenységének elismerésül a puchó-illavai kerület 1875-ben egyhangulag képviselőjének választá s kiváló tehetségei csakhamar pozíciót biztosítottak számára a parlamentben. A ház minden évben megválasztá a képviselőket, a közoktatási ügyek elnöke lett s az ő vezetése alatt tárgyalatott le a középiskolai törvényjavaslat; a gazdasági bizottság pedig őt bízta meg a legfontosabb javaslatok előadói tisztével.

E sokoldalú tevékenység, melyet a fiatal képviselő minden téren kifejtett, a hová csak állítattott, elismerésre is talált s a ház évről-évre megválasztá egyik jegyzőjének. A delegációznak is tagja lett, a hol jegyző is volt; mint hadügyi, nemkülönben az egyesített négyes albizottság előadója működött.

1883 elején államtitkár lett a közlekedési minisztériumban, a hol megkezdte s be is fejezte az államvasutak igazgatóságának és ügykezelésének reformját, a szolgáltatna nagyobb szigorúságot és pontos ellenőrzést hozott be s megalkotá fölvirágzásuk új korszakát. Ugyanez állásában alkotta meg a posta-takarékpénztárakat, mely kezdetben kicsinylett intézmény teljesen bevált s épen a szegényebb osztályoknak szolgál leginkább hasznára.

Ez időben kelt egybe nejevel, Sipeky Karolával, kivel kötött házasságából két gyermek, egy fiú, Gábor és egy leányka, Karola, származott. Szeretettel csüngött kis családján s minden idejét, melyet hivatalos teendői szabadon hagytak, családi körének szentel. Persze, ez nagyon kevés idő vala, mert lázas tevékenysége nem ismert határt s még fokozódott, mikor nagyobb munkakör és több felelősség háramlott rá. Ez hat évvel az előtt történt, midőn báró Kemény Gábor visszaléptével őt ajánlá Tisza Kálmán ő felségének a minisztérium vezetésére, úgy is, mint a maga, úgy is mint a közvélemény jelöltjét.

Mohó munkakedvvel s valóságos elementáris erővel fogott most hozzá azoknak a nagy feladatoknak megoldásához, melyeket Magyarország anyagi fölvirágztatásához szükségeseknek ítélt s melyeknek hatását részben látjuk is már Magyarországon gazdasági életében, mely egészen más képet mutat ma, mint mutatott akkor, mikor Baross a közlekedési minisztérium vezetését átvéte. Minden téren, a hová csak teremtő keze nyúlt, eleinte csak a közlekedés, de utóbb a kereskedelem és ipar terén is, ott látjuk a vezér gondolatát, a melynek hódolt: Magyarország gazdasági függetlenítését s fölmerését az állam azon feladatának, hogy minden különleges érdek alája rendeltessék a közérdeknek, a nemzetben szunnyadó minden erő életre keltsék és kifejlesztessék azért, hogy Magyarország törvényesen biztosított és őt jogosan megillető gazdasági önállósága teljes mértékben érvényesül-

hessen. E vezér gondolatot legmarkansabban találjuk kifejezve az állami vasúthálózat megteremtésében s az állam felségjogainak a közlekedésügy minden ágazatára való kiterjesztésében.

De arra is elkövetett minden lehetőt, hogy a kereskedelem és ipar gyors fejlődést vegyenek s külfelé megnyerjék az akciónak azt az erejét, mely az idegen iparokkal szemben versenyre képessé teszi.

Az elhunyt miniszter kormányzata mind ezeken a tereken nagy tetteket, formális forradalmi átalakulásokat és oly sikereket ért el, melyek a közérdeklődést oly nagy mértékben ébresztették föl a magyar közgazdasági politika önálló irányára iránt, hogy annak ellankadásától többé talán nem is kell tartanunk.

A garantizált vasutak rendszerével való teljes szakítás, megváltásuk és állami kezelésbe vételük; a posta egyesítése a távirddal; szaktanfolyamok állítása; a személy- és árutárfikák bátor reformjai; a folyó vizek nagy mérvű szabályozása, a tengeri forgalom és kereskedelem megteremtése; folyam-hajózás alkotása állami eszközökkel is; iparnak törvényhozási s az által való támogatása, hogy fogyasztás lön árui számára biztosítva; a kereskedelem emelése, új összeköttetések szerzése, ügynökségek alakítása, a kereskedelmi társaság szervezése, a kereskedelmi kamarák új tevékenységre hívása s az ipartanáccsal, számtanáccsal és tarifatanáccsal való állandó érintkezés által; végül a szociális törvényhozás terén tett első lépések: a vasárnapi munkaszünetről, a beteg munkások ápolásáról, a munkások biztosításáról és iparfelügyelőről szóló törvényekkel: ime ezek teszik ama roppant területnek a körvonalaival, melyen az elköltözött miniszter hatalmas tetteire maradóknak ígérkező alkotásokat hagyott.

Melyiket szeretete e sok reform közül az elhunyt miniszter leginkább, nehéz volna megmondani. Lelkével csüggött valamennyin s jó eredményt várt mindeniktől a kitűzött nagy cél szolgálatában. A zónarendszeren kívül, mely egyszerre világszeret ismertetése tette nevét, de melyet csak habozva és csak kísérletképpen hozott be, s mely még nem nyerhette meg az idők igazoló szentesítését, mégis talán az Al-Duna megkezdett szabályozása volt az, melyre legbüszkébben gondolt s melyet működése korának tekintett. Magyarország állami önállósága diplomáciai elismerésének tekintette azt, hogy ez óriási munkát, daczára annak, hogy nagyobb része idegen államok területén hajtatik végre, Európa által hazánkra bízott; a magyar állam civilizatórius hivatása és fönnállásának szükségessége mellett hatalmas bizonyítéknak vette azt, ha e munkát helyesen végre is hajtatik s általa a világkereskedésnek is szolgálatot teszünk, a mellett, hogy lehatalmasabb európai útirányát hazánk számára biztosítjuk. A nemzeti önbizalom ébresztésére alkalmas eszköznek tekintette azt, ha magunkat immár műszaki téren is oly hatalmas alkotásra látjuk képeseknek, melyhez hasonló csak a legelőrehaladottabb nemzetek mutathattak föl eddig.

Ismerve e vállalat fontosságát, nem csoda, hogy oly élénk érdeklődéssel viseltetett annak minden fázisa iránt s személyesen kívánt meggyőződni előhaladása fölől. A «Vasárnapi Ujság» tavaly, midőn a munkálatok a végrehajtás stádiumába léptek, szakszerű közleményben ismerteté az egész tervezettségnek annak részleteit. (Lásd «V. U.» 1891. évi 3. szám.)

Az egészében 83 kilométerre Ó-Moldovától, a szorulatok kezdetétől a Vaskapu legalszájig kiterjedő munkálatban a műszaki tudományak ugyan érvényesíteni kell minden vívmányát, hogy elhárítsa a hajózás akadályait. Szentkúndnál

825 méter hosszúságú és 60 méter széles csatornát kell repszteni a sziklamederben, hogy a szükséges fenék-mélység meglegyen. Hasonló csatorna vágandó a Kozle és a Dojke zátonyai-ban, csak hogy ez már 2100 méter hosszúságú. De ezek még gyermekjáték ahhoz az akadályhoz képest, mely az egymással összefüggő Isasz és Tachdalia sziklacsoporthoz, továbbá a Greben szorulat s végre a Grebentől Szviniczáig terjedő sziklazáton által képezetik, a hol hasonló csatorna kirobantása mellett gátakkal kell földzussztani a víz szintjét, mert itt a víz bukkánása akkora, hogy zökken és megrázkódik a hajó s mázsás követet sodor tova a víz. Fölfelé haladni rajta lehetetlen. Ki kell egyenlítani, el kell oszlítani a lejtés rohamát s ezt a folyás mentén vonuló óriási gáttal eszközlik, mely azonban csak oly magasságú, hogy az áradáskor magasabbra hágó vízföltség átbukkanhaszon rajta. E mellett maga a Greben a Duna medrébe mélyen beszökellő sziklafok, mely itt szorulatot okoz s a vizet fölül visszaduzzasztja és így esését nagyobbá teszi. E sziklahegyet a víz útjából el kell távolítani s nagy része lerepszend. Itt kezdődtek meg a tényleges munkálatok, midőn 1890 szeptember 15-én az érdekelte államok képviselőinek közbejöttével itt robbantotta föl Baross Gábor maga a szirtrepszett első aknát, mely iszonyú dőrejt között több száz köbméter sziklatömeget zúdított a Dunába. Ekkor merengett el a miniszter a látványon, fölőhajtva: «Megengedtetik-e nekem vajjon, e műnek, melyet im megkezdtem, befejezését látnom?»

Jucznál újabb bukkánók, zátonyok, maga a Vaskapu pedig egy kötenger, melybe 2300 méter hosszú csatornát kell vágni. Ezeket a töresket kezdetben majdnem mindenütt víz alatt eszközölték, a mi nagy körülményességgel és nehézséggel járt; így jutottak arra a gondolatra, hogy a munkálatok terét gáttal elrekeszték, róla a vizet eltereljék s szárazon folytassák a munkát. Ezt akarta látni Baross Gábor, megjárni száraz lábál a Duna fenekét, midőn március havában szakértnak, vállalkozó, képviselő kikérte, már beteg, lement s ott órák hosszáig vizsgálta a munkálatokat, kitéve magát a hideg, nyirkos légáramlatnak, mely aztán oly végzetes fordulatot idézett elő állapotában.

Visszatérte után ellátogatott még a képviselőház ülésére április 1-ig; április 5-én a világpostaszerződésről szóló törvényjavaslatát képviselte a közgazdasági bizottságban. De innen már oly betegnek ment el, hogy azonnal ágyba kellett feküdnie, melyet nem is hagyott el élve többé.

Az élet- és a tetterőnek, a törhetetlen akaratnak ez a prototypusa küzdeni próbált még a halállal is. Haláláig ágyán is dolgozott. De hiába volt erő és akarat: a végzet betelt. A nemzet, melyet hálára kötelezett, már csak a sirjára teheti le elismerése koszorúit.

TÖRS KÁLMÁN.

TÁVOZÓ PÁRNAK.

(Ajánlja P. V. barátomnak és neje K. M.-nak.)

Édes nyár-éji álomképen,
Mely játszi-vigan jött s letűnt,
Szállott tova boldog-szerűen,
Veletek e pár szép hetünk.

Enyelgő tréfa, köny is néha,
Gyors változatban jöttek —
Mint bárány-felhő is cserél a
Mosolyos ég fejtűn felett.

És most eltűnt már mind e szépség,
Egyetlen rövid perc alatt!
Látunk-e még? ! Úgy bánt e kétség...
De az emlék, az megmarad!!

Volosca, 1892. ápr. 22.

SZÁSZ BÉLA.

LEÁNYSZÖKTETÉS AKADÁLY NÉLKÜL.

Vig elbeszélés.

Írta ZÖLDI MÁRTON.

II.

Iván színész lett. Balmosy színigazgató, miután műértő szemmel végigmustrálta a rokonszenves külsejű ifjút, besorozta múzsa-tíjonezának.

— Jó szinpadí figura, — mondá, — csak bajszot kell ragasztania s olyan Bercesényi Miklós, hogy pingálni sem lehet különbet.

Természetesen első dolga volt az idegen hangzású Berkovics nevet «Berki»-re változtatni. Ezzel a névcserevel egyszerre egész más embernek képzelte magát. Nagy mohósággal ragadott meg miányt alkatot, hogy a szinpadra jusson s napról napra élénkebb művészi becsvágyat éreztet magában. Szerepekben nem volt hiányosság, mert kis társulatoknál mindenkinek nagy szerepeket kellett játszani, akár van hozzá való tehetsége, akár nincs.

Nos, Berkinék nem volt egy szemernyi sem, még csak az a közönséges utánzó képesség is hiányzott belőle, mely sablonokból tud valamit összerakolni. A tehetség hiányának érzése egyre nyomasztóbban nehezedett lelkére. Mit ért, hogy minden szerepet azon végzavastul úgy bevágott, mint a Miatyánkot; mihelyt a szinpadra lépett, érezni kezdte szörnyű tehetetlenségét. Érdes hangjának nem volt semmi hajlékonysága, kedélyéből hiányzott minden hullámosság, s így az alak, mit ábrázolnia kellett, oly nyomorúságosan zsugorodott össze kezében, hogy a közönség inkább szánalmat, mit bosszúságot érzett, ha a szinpadra látta.

Végtelen keserűség szállotta meg, melyet a derék igazgató biztatásai mivel sem tudtak enyhíteni.

— Ne búsuljon, öcsém, én is így kezdtem. Az első három esztendőben azt sem tudtam becsületesen elmondani, hogy, «a koei előállott.» Az igaz, hogy később se lettem valami híres aktor, de hát Isten ments, hogy a társulatnál mindenki művész legyen. Nem lehetne egy darabot sem kiosztani.

Egyébként a társulatnál mindenki szerette. Nagyon jó fiú volt, ki folyton azon törte magát, hogy kollegáinak valami szíveséget tegyen.

A társulat primadonnája az igazgató leánya volt, egy mosolygó arcú kedves teremtes, ki tüzes temperamentumával sorba játszotta valamennyi szereposztályt. Ma énekelve szerelmeskedett, holnap tragikus hörgésekkel halt meg, holnapután pedig bájos eleganciával személyesítette valamelyik szalondarab hősnőjét. Mint afféle szinpadon nevelkedett gyermek, mindenhez tudott, s ha nem volt is kiváló tehetség, de a routinnal és a korán elsajátított szinpadí mesterfogásokkal minden szerepében zajos sikereket aratott.

Berki, mielőtt számot tudott volna adni magának, hogy és miként történt, halálisan beleje szeretett, s noha egy szóval sem árulta el érzéseit, a szép Nelli hamar észre vette e vonzalmat. Ő maga is kedvelte a csinos ifjút, ki soha egy panaszos szót nem ejtett és vértanúi hősiességgel viselte azon apró, de folytonos nyomorúságokat, melyeknek a vándor szinpatulatók tagjai ki vannak szolgáltatva.

Egy utazás alkalmával a véletlen egy szekerre hozta őket. Csak ketten ültek rajta. Meglehetősen csipős őszi szél fujdogált s Iván kopott atilája alatt nehányzor összebuzadt a hidegtől. Nelli erőszakkal rátkmált egy nagy vörös kendőt és ellenállhatatlan szeretetreméltósággal jól körülpolyázta vele.

— No, no, csak ne csináljon olyan kelletlen arcot. Először nem látja senki, másodszor képzelve, hogy don Caesart játsza s most a spanyol köpenyegbe burkolódik.

Iván nagyot sóhajtott.

— Hej, Nelli kisasszony, én soha sem fogom don Caesart játszani.

Nelli megértette azt a bánatos rezignációt, mely e szavakban nyilvánult, érezte a sötét lemondást, mely a mellette ülő ifjú lelkét áthatotta.

— Hát tudja mit? — mondá — én őszintén fogok magával beszélni. Képzelve, hogy a mamája vagyok. Ugy-e, nincs mamája?

— Nincs, tíz éves koromban vesztettem el.

— Hej, én nem is ösmertem az enyémet. No, de nem arról van szó, hanem magáról. Ne haragudjék, de kimondom kereken, hogy maga nem a szinpad számára született. Hát miért is bajoskodik ezzel a hálátlan pályával? Hisz olyan derék, szorgalmas ember akárhol is meg tudna élni. Aztán szépen feleséget vehetne.

— Soha!

— Fogja be a száját! Nézze meg az ember, milyen hamis páthosszal kiáltja, hogy: soha! Hát tudja mit? Tegyük föl, hogy én kínálok-nám feleségül... Nos? Ki ne szalajtsa a száján, hogy soha, mert mindjárt levezem a vörös kendőt a hátáról... Ahá! Nincs-e jó meleg az a vörös kendő. Nos, egy meleg szív sem megvetendő. Aztán, jegyezze meg magának, hogy én komolyan beszélek, semmi kedvem sincs valakinek tréfából szerelmet vallani ilyen rázós ország-uton.

Iván csaknem önkivületbe esett az örömtől, és Nelinek ugyancsak nagy erőltetésbe került megakadályozni, hogy a kendőt le ne dobja magáról.

— De mikor egy csöppet sem fádom. Esküszöm, hogy melegen van, nézze, a fejem milyen forró.

Iván töviről-hegyire elbeszélte eddigi élete folyását egész addig, míg nagybátyjától oly különös módon búcsút vett. Nelli nagy figyelemmel hallgatta s erősen megszorította Iván kezét s így szólt:

— Én is úgy tettem volna az ön helyében. No, de bizzunk a Gondviselésben, majd fordít az a sorsán. Addig is, ha nincs ellenére, szeressük egymást.

Iván szeméből kövér könnyecsek omlottak, nem mert föltekinteni, nagyon is ragyogónak tetszett előtte az a földi mennyország, melynek kárpítja előtte megnyílt.

Mikor a legközelebbi állomásra értek, beállított az igazgatóhoz és határozott hangon így szólt:

— Direktör úr! én többet nem lépek a szinpadra.

— Haj, haj! Mi történt?

— Az, hogy beláttam, hogy nem vagyok oda való, sokkal becsületesebben rászolgállok a kenyérre, ha beülök a sugólyukba.

— Brávó, fiam! — kiáltá a direktör egyre fokozódó elragadtatással. — Nagyon okosan! Már megijedtem, hogy el akarsz bennünket hagyni. Hisz náladnál külön sugó Párisban sincsen. Persze, hogy az a legokosabb. Mert hát végre is, ha az ember nem szolgálhatja lelkével a művészetet, hát szolgálja a tüdejével. Az is

A Vaskapu-csatorna baloldali vezérgátja eléri a Plócsia szirtjeit.

igen nemes organum. Igen, igen! Sugó vagy, ha az ég és föld összeszakad is. Punktum. Barátom, jegyezd meg magadnak, a sugó hivatása nemes és nagy, nála nélkül én soha egy szerepet el nem játszottam volna. Nem én, esküszöm! Milyen szép napok fognak virradni azokra a haszontalan naplopókra, a kik nem szokták szerepeiket megtanulni. Irigylem őket! És velük együtt magamat! Ha némi előlegre van szükség, öntsd ki előttem szivedet.

(Vége következik.)

ANARKHISTÁK ÉS AZ ANARKHIZMUS.

A vége felé siető század fokozott tevékenységben találja az emberi társadalom újjászervezésének azon apostolait, kik gyilkokkal, vérrel, bombával és petárdával akarják megváltani a világot. A szocializmus, nihilizmus, kommunizmus mind túlélt jelszó már, helyöket felváltották a gyorsabb cselekvés emberei, kiknek egy Ravachol mutatja az irányt, az anarkhisták.

Az anarkhia elmélete Proudhon-nal kezdődik és Bakunin-nal folytatódik. De valamint Proudhon tiltakozott minden erőszak ellen, úgy Bakunin is óva intett a merényletektől és gyil-

kosságtól. Nem úgy *Necsajev*, ki már nagy titkos szövetséget alapított s a kérelhetetlen forradalom tanát proklamálta. Franciaországban az anarkhia csak az utóbbi évtized óta kezd veszélyes módon elharapózni; s ma már szere-száma sincs a gomba módra támadó kluboknak és szektáknak, melyek különösnél különösebb neveket viselnek, min p. o. a «batignollesi párduez», a «bellevillei fáklya», a «gyújtogató», a «vörös kakas», a «dynamit», «a bombavető», «elkeseredettek», «engesztelhetetlenek», stb.

A párisi anarkhisták szervezkedése egészen megfelel Páris közigazgatási beosztásának. Minden kerületre jut egy csoport közülök. Az ötödik kerületben székelnek a legtudományosabban képzett anarkhisták. Nem rég alakult itt egy csoport, melynek neve a «munkás-előőr» (l'avantgarde ouvrière). Ezeknek gyűlhelye a Monstard-utczában van, ugyanott, hol egy

A Vaskapu-csatorna fejkének lemélyítése.

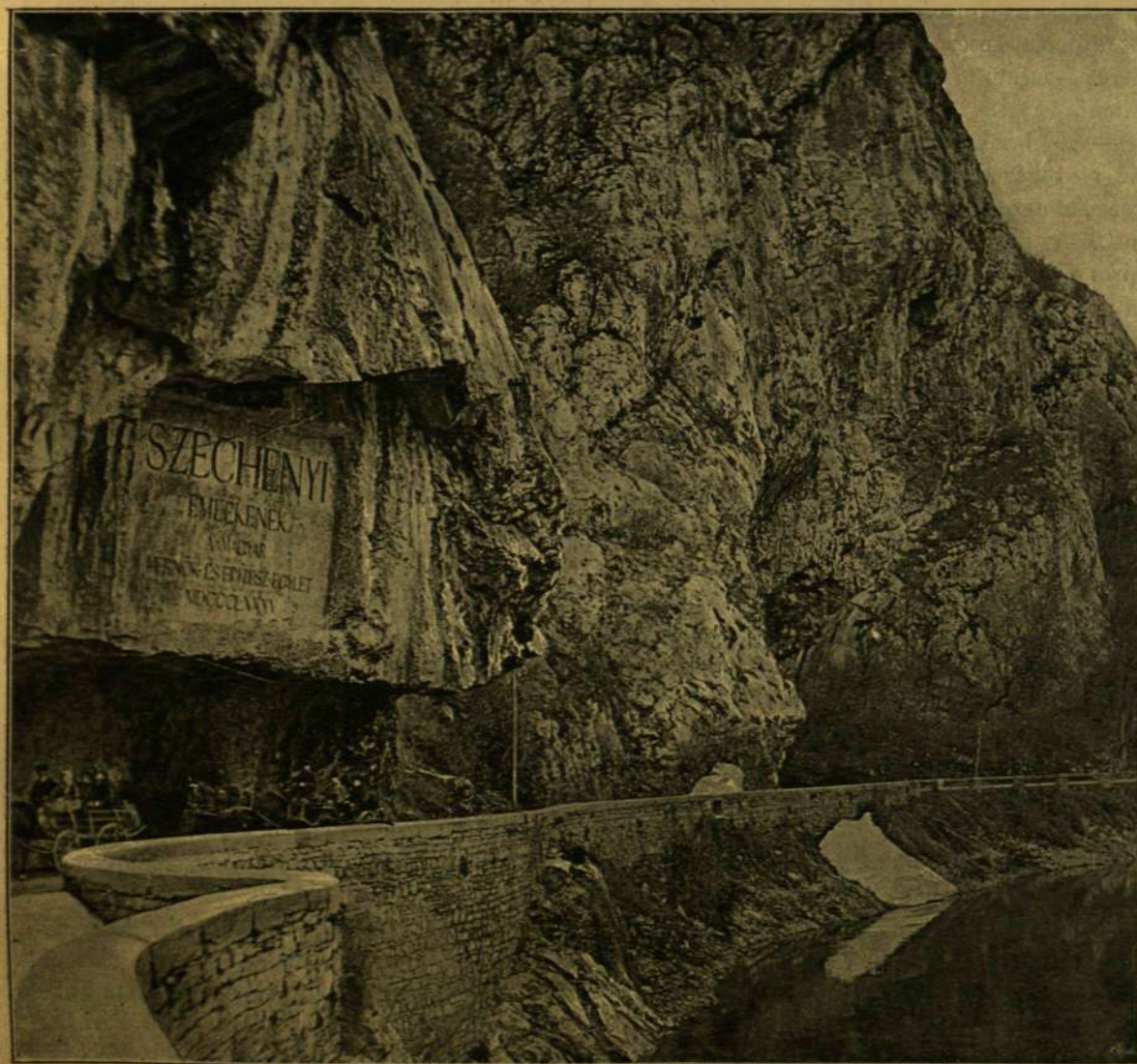
másik ház hatodik emeleti padlásszobájában a «Revolte» anarkhista lap szerkesztőse tanyáz. Itt fordul meg hetenként kétszer a híres francia geográfus, *Elysée Reclus* is, a magyarság egyik legelkeszebb barátja, ugyanaz, kinek «Föld» című nagy művét a magyar olvasóközönség is jól ismeri. Sietünk azonban hozzátenni, hogy Reclus csak a szó és írás, nem pedig a tett propagandájának embere. De mint ilyen, az anarkhisták közönyének buzgó támogatója s az elméleti anarkhizmus szószólója. Véleménye röviden az, hogy a világ új kor küszöbén áll, s rövid időn be fog következni minden emberi polgárosulás vége, melyet nem fog feltartóztatni sem a megcsontosodott zsidóhagyomány, sem a kegyetlen római jog. Ez értelemben írta meg előbeszédét az ismert orosz anarkhista, *Krapotkin* herceg nemrég megjelent könyvéhez, melynek címe: «A kenyér diadala» (La conquête du pain).

Szerinte lesz idő, mikor az embernek csekély munka mellett a legnagyobb élvezetek fognak rendelkezésére állni és gúnyolja a francziákat, kik száz évvel a francia forradalom után kenyérral megelégesznek. «Mig Páris — írja egy helyett — a kormányzatnak még csak árnyékától is megmenekül, kihirdetik a közös tulajdont, s mindenki azt veheti el, a mi neki tetszeni fog.»

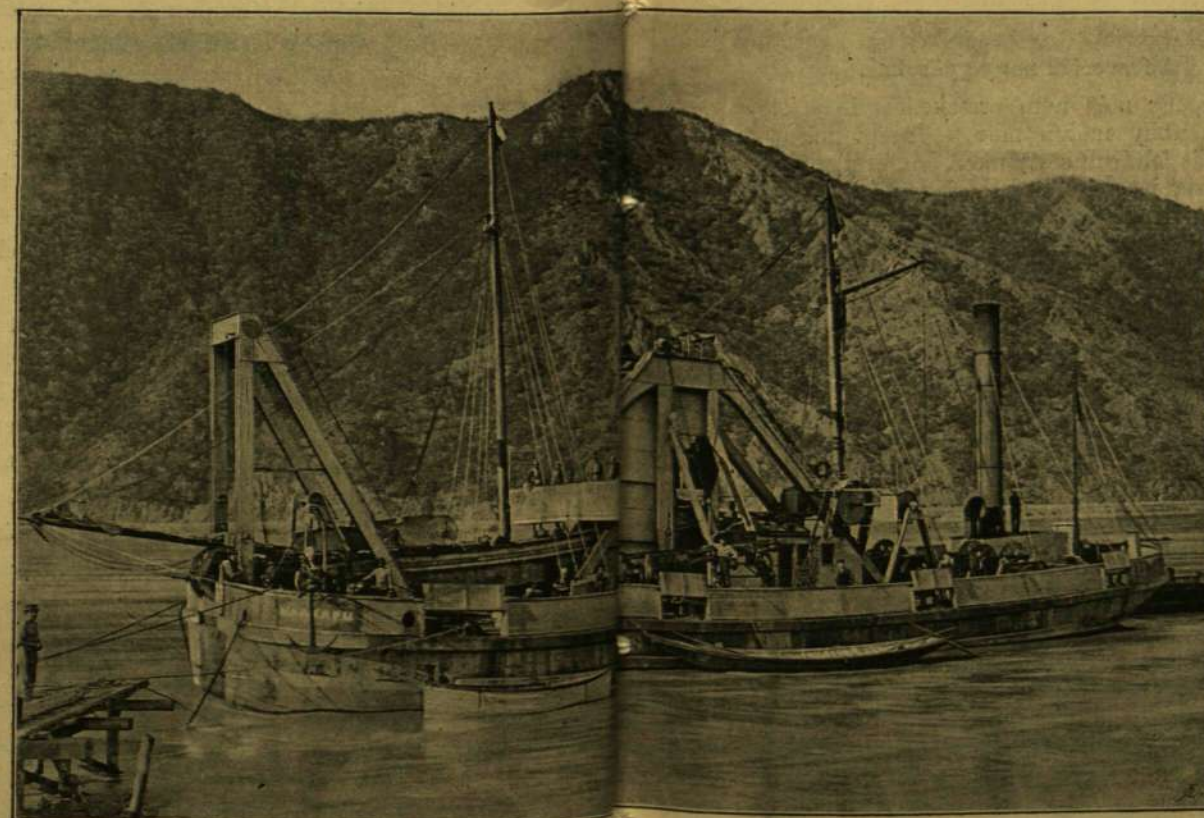
Krapotkin, kinek könyvét a párisi rendőrség csak a napokban tiltotta el, annak idejében Lyonban halálra ítéltetett s csak Grévy elnök

változtatta át büntetését kegyelem útján öt évi szabadságvesztésre, ez időt használta fel «Paroles d'un revolté» (Egy forradalmár szavai) című műve megírására.

Legveszedelmesebb tanok hirdetője a mai anarkhisták közt a német *Most János*, kit pár évvel ezelőtt Angliában börtönbe zártak, mivel II. Sándor császár meggyilkoltatása idejében Vilmos német császár «kivégzésére» is bujtogatott. Később eltűnt Angliából s Amerikába ment, hogy ott anarkhista üzelmeit gyakorlati téren is megkísérelte. Ekkor még minden szabad ame-

A magyar mérnök- és építész-egylet által emelt Széchenyi- emléktábla a Széchenyi-úton.

A gép.

AZ ALDUNAI SZORULATOK ÉS A VASKAPU LYOZÁSI MUNKÁLATAINAK SZINHELYÉRŐL.

A Vaskapu szabályozási munkájának fénykép-felvételei után.

A Traján-tábla a Traján-út maradványaival, s alatta szeb halászk.

rikai abban a nézetben volt, hogy Most ellen fellépni egy jelentésvé volna a sajtó- és szólás-szabadság megsértésével, azonban a chicagói bombamerénylet után, mely alkalommal tizenhat rendőr esett áldozatul, más nézetre tértek s nemcsak a fötetteseket akasztották fel, de bűntettre való lázítás miatt Mostot is két ízben küldték fegyházba.

Jelenleg Most ismét szabad, s eltökélt szándéka működése színhelyét ismét Európába tenni át. Angliában azonban aligha lesz fellépésének sikere, mert ott csak nemrég küldtek anarkhista vezéreket hosszabb időre a taposó malomba, habár még odáig sem jutottak, hogy dinamit-bombákat gyártsanak, s csak újabban is egy lap szerkesztőjét és kiadóját csukták el, a miért a belügyminiszter és egy bíró meggyilkolására bujtogattak. Belgiumban sincs sok remény, mert ott most épen a lüttichi megíusult kísérlet aggodóvá tette a kedélyeket, s az anarkhistákat tömegesen fogják be. Svájcban minden politikai álarék alatt fellépő közbünyt kiméletlen szigorral üldözik. Kevésbé lehet azonban azt Franciaországról elmondani, hol mindmáig az anarkhista mozgalmakat a rendőrség alig vette komolyan, míg most aztán Ravachol bombája kezd észre hozni az illetékes tényezőket s széles körű rendszabályok foganatosítottak az anarkhista izgatás elnyomására.

Most a maga programját az emberiség boldogítására a fennálló társadalomban rend felforgatásával következő szavakban adja elő:

«A mire törekszünk, egyszerű és világos: 1. a fennálló osztályuralom megdöntése minden eszközzel, azaz erővel, kényeztetéssel, forradalmi és nemzetközi cselekvés által. 2. Vagyonközösségen alapuló szabad társadalom felépítése. 3. A termelés szövetkezeti uton való szervezése. 4. A hasonértékű termékek szabad kicserélése maguk a termelő szövetkezetek által, közvetítő kereskedelem és nyereséskedés nélkül. 5. A nevelés szervezése, vallásánküli, tudományos és egyöntetű alapon mindkét nemnél. 6. Minden közügynek, a federalisztikus alapokon nyugvó községek közötti szabad szerződések által való szabályozása. E néhány tételben van kimondva az ó-világ rombadöntése s a társadalom teljes újjáépítése. Ki ez eszmék felé törekszik, csapjon fel testvérei kezeikbe. Minden ország proletárjai, egyesüljete!»

Most lapjának, a «Freiheit»-nak 1884-ik számában ezen kívül még következő fejtetgeti az anarkhia tanát, «Az anarkhia összhang» czím alatt:

«Vessünk egy tekintetet madártávlatból az anarkhista társadalomra, s a következő fővonásait fogjuk ennek találni. Az államnak sem tere, sem célja nincs benne. A község, mint politikai testület szintén feleslegessé vált. Az ember minden életcélja megfelelő szervezkedések vagy szövetkezetek által lesz elérve. Ezek többé nem lesznek összpontosítva s csak annyira lesznek egymással federalisztikus kapcsolatban, a mennyiben a kívánt célok elérésére szükséges. Magánföld- és földtulajdon többé nem létezik. Mindennemű munkaeszköz a különféle iparszervezetek kezében lesz. Minden ember nemcsak termelő, de fogyasztó is, s mivel az utóbbiak mindig képesek minden egyes termelő szövetkezettel kötött szállítási szerződések útján tetszés szerinti számban csoportosulni, tehát azoknak a termelők által való kizsákmányolásáról sem lehet szó.

«A fogyasztók szövetkezete azonban már azért is magától értetődik, mivel elképzelhetlen, hogy egy szabad társadalomban improductív élődsi kereskedők legyenek, s mivel ennél fogva a fogyasztóknak magoknak kell az áruk kicserélését szabályozni, a mi csak megfelelő szövetkezési szervezetek útján lehetséges. Mint a kereskedés, ugy annak csereeszköze, a mai értelemben vett pénz is eltöröltetik. Az árukat csak a bennök rejülő rendes munkaidő szerint fogják díjazni. Minden termelő megkapja a tett munkájától szóló utalványát azon szövetkezettől, melyhez tartozik, mint fogyasztó pedig azon utalványát oly áruért cseréli be, melyek ép annyi munkaszolgáltatást tartalmaznak. Önkényes túlbecsélek már egy társadalomban magától fennálló ipari és általános statisztika miatt is ki vannak zárva.

«Művészet és tudomány ép úgy, mint az ártérmelek az illető szövetkezetek útján nyeri ápolását. Azok, a kik ezek szolgáltatását kívánják élvezni, szabad társas szerződések útján

egyezkednek ki a végre, hogy termelő munkásságaik által szerzett utalványaik megfelelő részét engedjék érte át.

«A nevelés- és oktatásügy a legnagyobb gondozásban részesül s mindenkinek lehetővé teszi szellemileg eléggé kifejlődni, hogy képes legyen a művészet és tudomány eredményei élvezésére. A nélkül, hogy sablonszerűleg lenne megállapítva, az oktatás mindenkire nézve a gondolható legmagasabb fokot iparkodik elérni. Ezt a czélt a tanítványok federalisztikus szervezete útján éri el, mely a tanítók szellemi versenyt hívja ki. Az embereknek ily módon kibővülő tudása a hitet megszünteti s biztosítja a régi és új világok lehetetlenségét.

«Mindenkinek érdekében fekvő kölcsönös biztositási intézmény által minden munkaképtelennek biztositva lesz ugyanaz az életmód, mely az életképeseket megilleti.

«Nyilvánvaló a nők is legteljesebb önrendelkezési joga, mint a ki végre a férfhoz egészen egyenlő lett. A házasság lemond az egyházi áldásról, valamint az állami elismerésről és csupán az életközösségbe álló felek kölcsönös hajlamain alapszik. A család lassan-lassan az egymást szerető emberek nagyobb körü testvériesüléseinek fog helyet engedni. A társadalmi összetartozást fentartják és ápolják időnként összeülő szakértői kongresszusok. A törvényhozás helyébe esetről esetre való döntés lép. Senki sem kormányoznak felülről, mindenki számot fejtést tagja, melyekhez szabad választása szerint csatlakozik. Mindenki akaratát követi, senki sincs kényszerítve kedve ellen cselekedni.

«AZ 1892-IKI NAGY HÁBORÚ». — A FRANCZIA LOVASSÁG ROHAMA A NÉMET GYALOGSÁGRA.

Rövid munkaidő, bő élvezet és általános tudás az eddig szétszakadozott emberiséget testvérek szövetségévé fogja változtatni.»

Ez Most és az anarkhisták jövőbeli állama; erre törekvésnek petroleummal és dynamittal. A baj csak az, hogy annak megvalósulása lehetetlen, de nem is kívánatos senkire, még a társadalom jelenlegi úgynevezett proletárjaira sem.

AZ 1892-KI NAGY HÁBORÚ.

— Jövendőlés. — (Folytatás.)

A fentebbi cím alatt a Londonban megjelenő «Black and White» («Fekete és fehér») című angol képes hetilap érdekesen és ritka katonai szakavatottsággal írja le a jövendő, 1892-ki nagy háborút, a mint ez a szerző fel fogása szerint valószínűleg le fog folyni. E nagy háború előzményeit s előrelátható eseményeit a szerző így írja le, mintha már megtörténtek volna s mint azt katonai és politikai szakemberek, a nemzetközi politika, valamint a hadászati terén jól ismert tekintélyek elképzelik és valószínűnek tartják.

Heves lovassági támadás.

Napfelkeltevel a velünk szemközt fekvő magaslatocon lovasságot vettem észre, mely a francia őrszemeket lassanként visszanyomta. Sőt egyes lovasszázadok is hátrafelé mozdogtak. Részünkről néhány üteg akciójába lép, s ezeket megelőzőleg ama két dragonyos ezred is megmozdul. Eleinte lassú, utóbb gyorsabb ütemben ügetnek, míg a német lovassággal egy terep emelkedésen túl majdnem szemben állnak. A

trombiták rohamra fújnak, s már csak néhány száz lépés választja el egymástól az ellenfeleket, midőn nagy ámulatomra a francia századok lassabb ütembe mennek át és egyszerre megfordulva, örült vágatásban a falu felé tartanak, melynek elejét kétfelé válvá, a német lovasság elől menekülni látszanak. Alig hiszem, hogy közülük csak egy is életben maradjon, ha az utánuk vágató német dzsádások és huszárok utoléri: Most már nemcsak a francia lovasság, hanem a fennemlített ütegek is teljesen visszavonultak, ez utóbbiak még egy sortüzet adnak a német lovasokra, mi által a hosszú sorban előre vágató fénys vonal egy pillanatra megtörik ugyan, de néhány perc múlva a rend ismét helyre áll, s az üldözés tovább foly. A német lovasság élén egy óriási termeti tiszt vágat, utána trombitás, ki azonnal egy intésre valami jelt fúj, míg a tiszt maga magára emelt karddal szintén azt akarja ismételni. E pillanatban pokoli puskatűz fogadja a lovas tömegeket, ezer meg ezer golyó a halált szórja soraikba. Az ismétlő fegyverek szakadatlanul működnek s alig tíz perc alatt az üldözők sorai csak egy véres, összekuszált tömeget képeznek, mely minden gondolható védelem nélkül elhull. Hamarjában nem gondoltam a kertekben elrejtett vadászokra, kik a dolognak ily váratlan fordulatot adtak. Alig, hogy a véres gombolyag a falu széléhez jutott, a francia lovasság bal- és jobb oldaléban támadva, a győzelmet teljessé tette. A hadi csel fényesen sikerült. Ilyen volt a június 29-iki csata első része. «Egy kis érvágás,» jegyzé meg mosolyogva a francia parancsnok.

összezúzza a tömegeket, a nélkül, hogy védelmükre valamit tehetnének. Lovasságuk előre vágat, de a folytonos kartács- és shrapnel-záporban már hatszáz lépésnyi távolságban csak gázdaltán lovak vágatnak ide-oda.

Hasonló sors éri a porosz gyalogezredeket, melyeket tisztjeik sokáig együtt tartanak, míg végre csak a földön vonagló csoportok maradnak belőlük. A német vezér katonai kíséretével egy közeli dombon állva, tartalékjait küldi a biztos halál torkába. Gallifet, kit ellenfele szívóssága nem lep meg, vérteseit rendeli előre. «Gondoljatok Reichshoffenra», kiáltja a tábornok, midőn a lovasszázadok mellett elrobbognak. A két ellenfél lovas tömegeinek összecsapása alig tart egy fél óráig s midőn a német dzsádások és dragonyosok szétverve, tulajdon gyalogságuk védelmére szorulnak, az ellenség folytonos rohamait semmi sem tarthatja fel többé.

Délután két órakor a harczó felek ösztönszerűleg félbeszakították a küzdelmet, de Gallifet, ki jól tudta, hogy a teljes győzelem csak a második állodás erőszkolása után fog valószínűvé válni, nem maradt nyugton. Vezérkari tisztjei eldobták szivarkáikat, mindenki feszült figyelemmel kíséri a magaslat ellen induló gyalogezredeket. Ezekre most még sokkal nehezebb feladat vár. Kétséget nem szenved, hogy a poroszok a második lökésre tartják fenn erejük teljes kifejtését. Ámde ez alkalommal is behiányzott, hogy a győzelem öntudata a katonai erejét megkettőzteti. A francia gyalogság nem várta be tulajdon tüzérének felvonulását, mi által oldalékat biztosítva lettek volna, hanem visszatartatlan erővel vetette magát az ellenségre. Soha sem fogom elfelejteni a nagyszerű látványt, melyet a porosz gárda-ezredek nyújtottak, midőn legfeszesebb tartásban a francia köztársaság fiatal katonáinak támadását 400 lépésnyire bevárták. Tüzelésük több ízben tönkre tette az első rohamoszlopokat, de végre Gallifet, ki tartalékait a kedvező helyzet daczára folyton kéznél tartotta, ezek közreműködésével egy utolsó lökessel összezúzza a még előre nyomuló poroszokat, melyek most elég rendetlen futásban Metz felé vonulnak vissza. A győzelem teljes és határozott, midőn e sorokat írom, a lovasság még mindig az ellenséget üldözi.

(Folytatása következik.)

A VILÁG VÉGÉN.

Elbeszélés. — Irta Cushing P.

Dobsvilleben mindenki a petroleum-forrásokból élt, még pedig azon egyszerű okból, hogy ott egyebet nem igen lehetett találni. Hegy-völgyön csupa petroleum-forrás, s egy jókora kiterjedésű öserdő kivételével, hová a bevándorlók magukat eleinte meghúzták, más nem igen volt. Az új telepítvényt Vulture-Creeknek (keselyű-patak) keresztelték el. Egy szép téli napon valami Nat Green nevű fiatal ember érkezett oda Irországból, ki azt találta, hogy hazája koldusai itt ily szerepet játszhatnak. S mivel éles szemével a helyzetet rögtön felismerte, néhány font sterlingen mintegy százezer négyszög-yárdnyi földet vásárolt, melyen fából egy kis kunyhót tákol össze lakásul. Kivüle egy öreg francia, Chalfant, és egy teli-ér angol Dick Blackmer képeztek Vulture-Creek értelmiségét. Hozzájuk nem sokára nővére, Nora Green csatlakozott.

A petroleum-források híre hamar elterjedt, s miután Vulture-Creek fekvésével Dobsvillel tökéletesen háttérbe szorította, hat hónap múlva az új telepítvényt már 12 ezer ember lakott, azonkívül havonként ötszáz bevándorló érkezett a föld minden zugából. Gőzgépek, villamos készülékek, lovasút, és más vasutak és több efféle intézménynek segítségével Vulture-Creekből Vulture-Creek-City lett. Bostonból, New Yorkból, Chicagóból és a szövetség minden részéből érkezett tökepengeszek, üzerek, uzorások és pénzváltók a társadalmi harcot rendkívül érdekessé tették. Nat Green, egy fekete szemű izmos fiatal ember és Chalfant, mint szomszédok, egyenként már egy millió dollárt szereztek, habár a birtokukon talált petroleum-források közül csak a leggyengébbeket adták el.

De Nat Green a könnyen keresett pénzt elég könnyelműen is szórta. A város mesészerű emel-

kedésével a fényezés minden neme otthonos lett s a pazarlást nagyon könnyűvé tette, csak-hogy olyan ember is akadt, kit a rendkívüli viszonyok nem kábítottak el. Ezek közül első helyen Dick Blackmert kell említenünk, kinek tisztelgetere a város legszebb utcáját Blackmer-Avenue-nak nevezték. A munkások számára ven-

Nat Green, egy fekete szemű, izmos fiatal ember.

A gyarmatban eddigéig egyetlen nőszemély lakott, Nora Green.

déglőt épített Blackmer s ezt valami Tucker nevű angol embernek adta bérbe, még pedig oly óriási pénzen, melyet sem Párisban, sem Londonban még a legdivatosabb éttermekért sem fizettek volna. Nat Green minden könnyelműsége mellett megirigyelte Blackmer gyarapodását és növekedő népszerűségét, mert hiába, a gyarmat első embere Blackmer maradt, kivel ő ép oly kevésbé versenyezhetett, mint az elefánt valamely fürgé antilope-pal. Nat Green-on kívül még mások is irigy szemmel nézték Blackmer

szerencsését s idővel egy erős párt alakult ellene, melynek feje Nat Green lett.

Idáig érvén elbeszélésünkben, fel kell említenünk, hogy az egész gyarmatban eddigéig csak egyetlen egy nőszemély lakott, s ez Nora Green, Nat testvérhuga volt. Tizenhat éves, gyönyörű, üde leány, kire a férfiak mint valami magasabb lényre néztek. Már most könnyen elgondolható, hogy 12 ezer féktelen, vad, indulatos, kártyás, bor-és pálinka-ivó ember közt, kik alkalmilag lopásra, rablásra és emberölésre is hajlandók voltak, Nora Green helyzete a lehető legkényesebb volt. Vasárnaponként rendszeren kakasviadallal töltötték az időt, s a mi ezután következett, azt csak vad tivornyának lehet nevezni, melyen Green-é volt a főszerep. A ki a társasággal nem tartott, legjobban tett, ha annak tagjaival máskor sem érintkezett. A sors úgy hozta magával, hogy Blackmer megszerette Norát, ki annak érzelmeit viszonzotta is, és a két fiatal abban állapodott meg, hogy néhány hónap múlva összekelnek. Nat Green ezt tudta, s míg benne az irigység ördöge fel nem ébredt, nem ellenezte a dolgot, sőt huga választását helyeselte. Most azonban, mint Blackmer halálós ellensége, föltette magában, hogy a házasság megkötését minden áron meg fogja akadályozni.

Társai körében szóba került a nők hiánya. Hogyan lehessen egy 12 ezer férfuból álló várost nők nélkül gondolni, már pedig, a mint említettük, Norán kívül Vulture-Creekben nem volt egyetlen nő sem. E rendkívüli állapot horderejét Nora nem fogta fel, hanem úgy tekintette magát, mintha ama 12 ezer férfiú fivére is rokoni lettek volna. Ha valaki megbetegedett s ápolóra volt szüksége, Noráért küldött, ki rögtön el is jött. Kezeinek érintése, szelíd hangja és finom modora még a legdurvább és legvadabb embert is megszelídítette, s nem volt rá eset, hogy valaki egy szóval is megsértette volna.

Ha pedig valaki megszorult, Blackmer pénzzel és jó tanácsal segített rajta. Az idő mult, de a nő-kérdést nem tudták megoldani, s így a férfiak úgy tekintették Norát, mint valamely hozzáférhetetlen istenséget. Ha az utcán járt, tiszteletteljes távolságban kalapot emeltek előtte és sovárgó szemeket vetettek utána. Mindez nagyon szépek látszott s a férfiak dicséretére vált, de mégis veszedelmes dolog volt.

A gyarmaton két okból nem voltak asszonyok. Egyik ok volt, hogy a gomba módra keletkezett új város nem a legjobb birnek örvendett. Sok ember úgy beszélt róla, mint Sodomáról és Gomorráról, minek következtében tisztességes nő Vulture-Creekbe nem mert eljönni. Másodszor pedig Dick Blackmer azt mondta, hogy tisztességes nők kivételével, más fehér népek nem szabad jönniök. A férfiak tehát oda iparkodjanak, hogy rossz hírtől mielőbb rendesebb életmód s tisztességes szokások által helyre üssék. De mindez nem tartotta fel az események természetéről lefolyását. Egy napon három nő jött a városba, még pedig nem a legkifogástalanabb erkölcsűek sorából. Ezeket, még mielőtt sok bajt okoztak volna, Blackmer udvariasan egy kocsiá ültette, s az erdő szélén oly utasítással bocsátotta el, hogy soha többé vissza ne jöjjenek Vulture-Creekbe. Erre nagy lármát tett; a szenvedélyek kitörése minden pillanatban várható volt.

Blackmer meghuzatta az operaház tornyában levő nagy harangot, annak jeléül, hogy a közönséggel valamit közölni akar. A «közönség» megjelent és hétezer ember tolongott oly helyen, hol ötezer is alig fért el. Alig hiszszük, hogy az emberi társadalom történetében egy ehez hasonló gyülekezetről valamikor szó lett volna. A különféle szónokok nagyon alaposan megbeszélték a dolgot, s végre Blackmer indítványára elhatározták, hogy hirdetmények útján hívják fel a nőket, kik házasságra hajlandók lennének. A hirdetmények közzétételre egy hónapon át folytatandó lenne. Magától értetődik, hogy az indítvány óriási lelkesedéssel egyhangúlag el lön fogadva. Az ellenzék Nat Green vezénylete alatt elhallgatott, de terveit fel nem adta, s midőn az első hét lefolyása után a hirdetmények daczára senki sem jelentkezett, a nyugtalanság jelei ismét mutatkoztak. Blackmer nem ijedt meg, hanem a hirdetményekre szükséges költségek fedezésére egy aláírási ívet köröztetett, melyben neve mellé százezer dollárt írt. Huszonnegy óra múlva 250 ezer dollár

volt együtt. Az Egyesült-Államokban nem volt újság, kerítés, fal, vagy szikla, melyen a *«Felhívás tisztességes nők számára»* olvasható ne lett volna. Az amerikaiak majd megpuhadtak neveltükben, a tisztességes nők pedig nem jelentkeztek. Bármennyire nevéssünk a dolgon, ez valósággal megtörtént.

A harmadik hét végén érkekes hírek érkeztek Vulture-Creek-Citybe. Ugyanis huszonöt fiatal, csinos, szeplőtlen hírű és multú, többnyire szőke hajú özvegy vette útját New-Yorkból Vulture-Creek felé, kíséretükben tisztelendő *Bilbee Ezekhiel*, a híres new-yorki methodista lelkes utazott, leginkább azért, mivel azt hallotta, hogy Vulture Creekben nagyon kevés a pap. Igaz ugyan, hogy huszonöt nem valami nagy szám, de kezdetnek ez is jó, jön majd utána több is. A férfiak szíve dobogott, mindenki azt hitte, hogy az ő neve a huszonöt kiválasztott közt bizonyára ott lesz.

Blackmer nem örült a hírek. Ösztönszerűleg rosszat sejtett. Hiszen a helyzet egy égő köszőnnel telt s puha fával betakart feneketlen bányá-

lett nevetni is lehetett a dolgon. A new-yorki lapban két egész hasáb foglalkozott az esettel. A szóban lévő özvegyek mindannyian azok közül a hölgyek közül valók voltak, kiknek híre már nem lehetett rontani. A tisztelendő *Bilbee Ezekhiel* urat illetőleg kitént, hogy ez tulajdonképpen egy kiszolgált athlét és kötélvezető. Azonkívül a lap külön tudósítója a helyszínről a fogadtatási ünnepély minden részletét leírta. Elmondta a többek közt, hogy a szép özvegyekért Vulture-Creek Adonisai és Apollói életre-halálra való harczokat vívtak. Az esketési ünnepély szertartását tisztelendő *Bilbee Ezekhiel* ügydörgések és a harangok zúgása közt *Blackmer kapitán* segédletével végezte. Mindez oly eleven színekkel volt leírva, mintha valósággal a külön tudósító jelenlétében történt volna.

Blackmer arca kipirult, felindulásában csak annyit mondott: Elhetetlen, hazug gazemberek! Ezek után lement a társalgó-terembe, hol a hölgyek vártak.

— Nos, hölgyeim, tessék felülni, mert különben elkésünk.

Blackmer szemével hatlövetű revolverére mutatott, mire az exathlét elhallgatott. Blackmer a legközelebbi állomáson leszállva, visszament a városba. Mire hazaért, mindenki a dologról beszélt, mert a táviró nem szünetelt és a városban valóságos forradalmat idézett elő. Az emberek azért voltak dühösek, hogy New-York őket fel akarta ültetni, dühösek voltak Blackmerre, ki erre alkalmat adott, de leginkább a huszonöt szépség elvesztése bántotta őket. Az utcákon egyes csoportok képződtek, melyek az események lefolyását tárgyalták.

Blackmer észrevette a közelgő vihar kitörését, de azért nem vesztette el bátorságát. Csak az embereket sajnálta, kik vad, állatias felindulásukban a legnagyobb kihágásokra is hajlandók lettek volna.

Megérkezése után a második napon az Operaház tornyában megkondult a harang s félóra múlva a ház nagy terme megtelt. Az elégtelenségek túlnyomó többségben jelentek meg, s Blackmert egetverő lármával és ordítással fogadták.

(Vége következik.)

Bacquehem, Ifj. Szegény L., Ludvig Gy., Gr. Szapary Gy.,
oszt. keres. miniszter, miniszter. m. a. v. igazg. miniszterelnök.

Baross Gábor, miniszter. Bóro Thimmler,
belgrádi osztrák-magyar követ.

A VASKAPU SZABÁLYOZÁSI MUNKÁINAK MEGKEZDÉSE 1890 SEPTEMBER 15-ÉN — A miniszterek és kíséretük a szabályozási vállalatok munkás-telepénél.

Klősz György fényképe után.

hoz hasonlított. Harmadnapra, az érdekes hír megérkezése után lóra ülve, az erdő felé indult. Blücher-Pointnál, mintegy harmincz mérföldnyire, őt, egyenként öt ló által vont födeles kocsival találkoztak. Ezekben *Bilbee Ezekhiel* lelkes úrral egyetemben a huszonöt szőke, fiatal, szeplőtlen hírű házassalendő özvegy ült.

Az egész társaság véletlenül éppen egy útszéli korcsában mulatott. Blackmer nemcsak a tisztelendő úrral, de a hölgyekkel is rögtön tisztába jött. A kocsik üresen hajtottak vissza, a fiatal özvegyek pedig csak harmadnapra szándékoztak ünnepélyes bevonulásukat megtartani Vulture-Creekbe, hogy ezen idő alatt fogadtatásukra a kellő előkészületeket meg lehessen tenni. A hölgyek mindannyian egyforma fekete ruhát viseltek; kissé kacér külsejük többet mondott az elégnél.

A harmadik nap reggelén Blackmer kezéhez postán egy new-yorki újság példánya érkezett. A kocsi a szálloda előtt álltak, s a hölgyek alig várták, hogy diadal-útjukat megkezdhessek. Vig nevetésüket Blackmer meghallotta a szálloda olvasó termében, hol az imént említett new-yorki újságot lapozgatta.

— Ezt én előre tudtam, — mondá Blackmer. — Rosszul esett jó szívén, de mindamel-

ő maga a kocsi mellett foglalt helyet.

— Hajts az indóházhoz! — mondá a kocsisnak, ki az utasításra csak személt meresztette reá.

— Az indóházhoz hajts, ha mondom!

— Tehát nem Creek City-be megyünk?

— Egyelőre az indóházhoz.

Az indóháznál kiszálltak a kocsikból s nevetve arról csacsogtak, hogy Creek City nagyon előkelő város lehet, ha már vasútja is van.

Az első csemetés után Blackmer jegyeket váltott. A vonat megérkezett, a hölgyek helyet foglaltak, Blackmer pedig a dohányszők számára fentartott kocsin tisztelendő *Bilbee Ezekhiel* mellé ült.

— Rendben vagyunk-e már Blackmer testvér? Kérdé a methodista pap.

— Nagyon is rendben, — felelé Blackmer villogó szemekkel, — önök New-York felé indulnak!

— Hogyan? mi ez? — kiáltá a tisztelendő úr, nem igen udvarias hangon.

— Ime, itt a New-Yorkig való jegyek az egész csöcselék számára. Itt van aztán 50 dollár utiköltségre, itt van végre egy hírlap, mely az egész dolgot megfűti, és ha ön megmozdul, ime itt egy kutya, mely önt úgy meg fogja harapni, hogy ez életben többé nem ugat.

EGYVELEG.

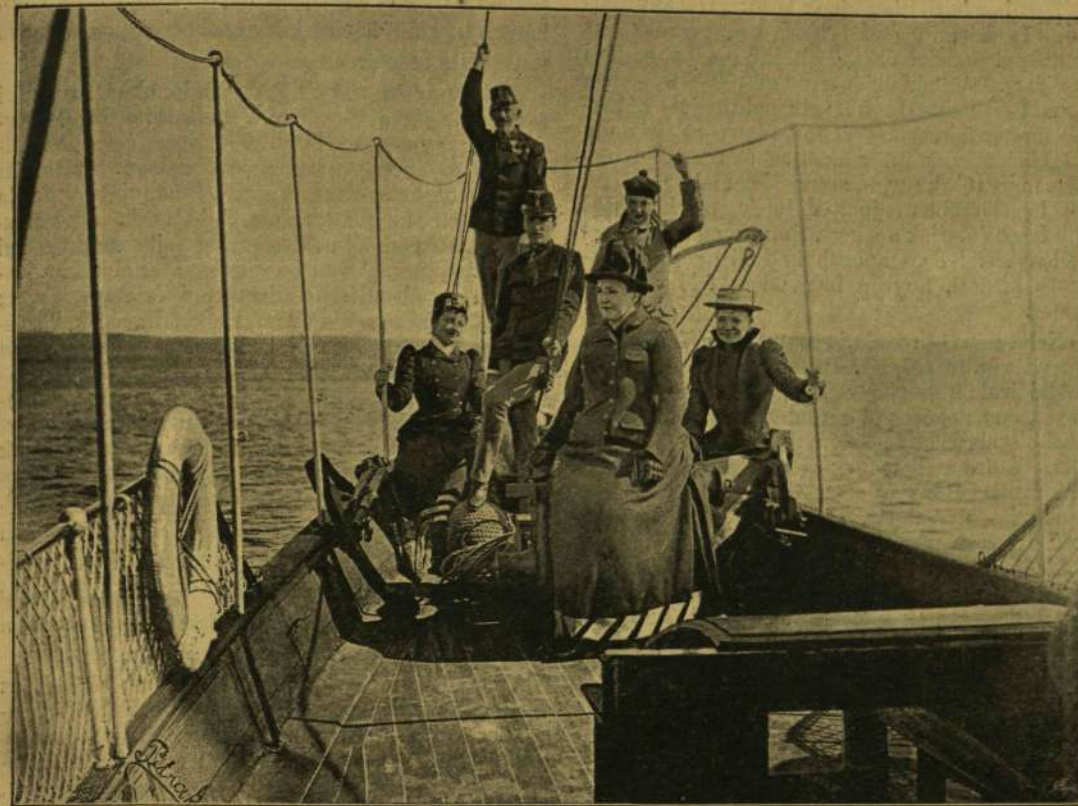
* A legdrágább pipa a világon a persa sah birtokában van, drágakövekkel gazdagon kirakva; értékét 750,000 forintra teszik. A legnagyobb pipagyűjteménye van Crabbe kapitánynak Brüsszelben, több mint 5000 darab, mindenféle korból, minden országból s minden kigondolható anyagból.

* A Mississippi folyó az utóbbi néhány év alatt feltűnően nyugat felé igyekszik, régi medrére több helyen tavakká változott s a folyó új medret vajt magának.

* Rebellis óra. Németországban már általában elfogadták a greenwichi meridiánt, csak a strassburgi dom híres órája mutatja az időt a régi francia idő szerint. A szakértők egyhangulag azt mondják, hogy az óra megváltoztatása teljesen elrontaná a híres gépezetet.

* Velocipéd omnibusz akarnak használatba venni Londonban. A sajátosság szerkezetű jármű *«polycycle»* név alatt tulajdonképp csak meghosszabbított tricycle (hármass kerekű velocipéd), melyen 8—10 egyén ülhet párosával. Az omnibuszt külön kocsi kezeli, de az utasoknak is kell segíteniök lábakkal.

* Századik évét 10,000 ember közül átlag csak egy éri meg, a 90-iket 500 közül egy s a hatvanadikat is csak száz közül egy.

Petrak A. amateur-fényképe után.

JÓZSEF FŐHERCEG ÉS CSALÁDJÁ A «DELI» YACHTON AZ ADRIAI-TENGEREN.

JÓZSEF FŐHERCEG CSALÁDJÁVAL A TENGEREN.

A legmagyarabb főherceg és egész szíve szerint magyar családja az év egy részét rendszeresen fumei pompás parkja közepett fekvő egyszerű palotájában tölti s a kedélyes családi élet ártatlan mulatozásai között, melyek e tartózkodás idejét betöltik, nem utolsó helyet foglalnak el a *Quarnero* sötétkék vizeire való kirándulások. Kiváló érdekű teszi e kirándulásokat az a körülmény, hogy a vidor kedélyű *Mária Dorottya* főhercegnő nagy kedvelője a tengerészet sportjának, s mint ilyen, nem egyszer merész harcot vív a bőra nem éppen szelíd rohamaival s az így fölkorbaszott tenger csapkodó hullámaival, maga állván a kormány-keréknel.

E kirándulások rendszeren a szép karcsú alkotású *«Deli»* yacht szokatlan történni s e sorok írója oly szerencsés volt, hogy egyik áprilisi napon, a *«Radetzky»* hadi gőzös megsemmisítésére mentében, a hat evező matróz által hajtott borkájáról a közelből szemlélhette és üdvözölhette a főhercegnőt kíséretével, a *«Deli»* fedélzetén, elhaladtában.

Képeink, melyeket a főherceg ő Fensége engedélye folytán bemutatni szerencsések vagyunk, Petrak A. kir. hajógépész pillanatnyi fényképei után készültek.

Egyiken csupán *Mária Dorottya* főhercegnő látható, a mint a kormány-kerék fogja jobb kezével s mosolyogva tekint jószágos szemével a nézőre, másik az egész főhercegi családot tünteti fel, a yacht orrán csoportosulva; közül s elől ül *Klotild* főhercegnő, mögöttük áll a két fiatal főherceg s legfelül és leghátul magaslik maga a fenséges férj és atya, főnyújtott jobb kezével egy vitorlakötélbe fogózva; *Klotild* főhercegnőtől balra udvarhölgye, *Sztáray* grófnő foglal helyet. A műkedvelő-fényképész által készített képek a boldog, vidor családi élet megkapó jeleneteit hatnak a nézőre s mint a főhercegtől és fenséges családjának tagjaitól már megszoktuk: ez esetben is a jötevésnek szolgálnak, mert a főherceg engedélyével a fumei jötekonny intézetek javára árusítják el e képeket.

A TUD. AKADÉMIA KÖZÜLÉSE.

Május 8-ikán délelőtt az akadémia palotájára kitért háromszíni zászló jelentette az akadémia ünnepélyes közülsét. Az eső azonban folytonosan szakadt, a hallgatóság a nagy teremben csak lassan gyülekezett s végre is félre szeltek meg a padok. A gyűlés előtt akadémikusok és a közönség érdeklődve nézték a terem új díszét, a keleti oldal

karzata fölötti nagy falfestményt, Lotz Károly új alkotását, mely három csoportban tünteti föl a hazai közművelődés régi alakjait.

Az akadémikusok emelvénye jól megtelt. Az elnök, a főtitkár, a felolvasók s ezenkívül még többen díszmagyarba öltözve jelentek meg. A kormányt gr. Csáky Albin miniszter, a képviselőházat b. Bánffy Dezső, a fővárosi hatóságot Gerlóczy Károly polgármester képviselték.

A felolvasók mindenike megemlékezett gr. Széchenyiről, mert éppen száz éve mult születésének. *Gyulai* Pál pedig *Gr. Széchenyi István* mint író, czímen olvasott föl nagyérdéki tanulmányt, melyet elejétől végig feszült figyelemmel és nagy tetszéssel hallgattak.

A gyűlést b. *Eötvös* Loránd pontban 10 órakor nyitotta meg, és 1 órakor értek véget az előadások. B. *Eötvös* Loránd elnöki megnyitója az akadémiát a mult évben ért veszteségekről emlékeztet meg.

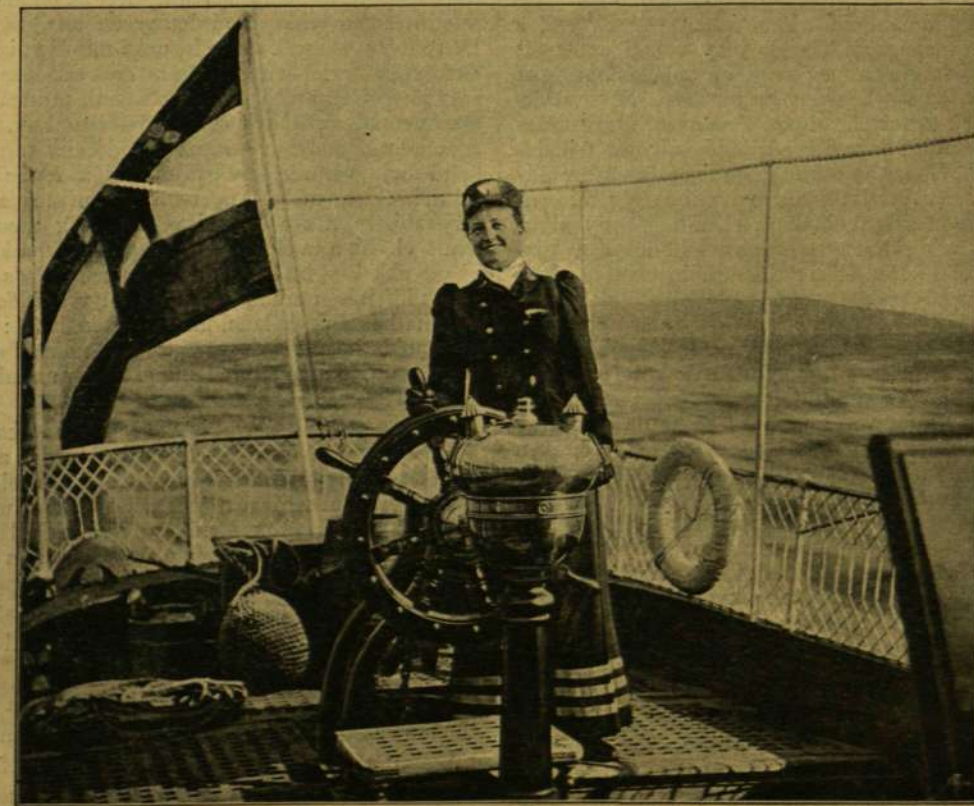
Nem volt még év, melyben annyian döltek volna ki akadémiaiánknak éppen azon fáradhatatlan munkásai közül, a kik egy-egy szak körében mindent megtettek, a mit a magyar irodalom és tudomány fejlesztésére megtenni bírtak. Nem helyesen ítélt a sokaság, mikor csak azt tekintte a közélet emberének,

a ki a vezérszerepekre vállalkozik s figyelmére alig méltatja azokat, a kik a szakszerű munkásság nehéz feladatát teljesítik. Ma már az akadémia felvirágzása a szakszerű munkásság fejlődésétől függ s ép úgy a közélet emberének kell tekinteni azokat, kik e szakszerű munkásság nehéz feladatát teljesítik, mint a kik szakmájukban vezérszerepet töltenek be. Széchenyi korában az iskola (főleg az egyetemet értve) alig tudott az akadémiaán egy-két szakembert adni, míg ma már nem vagyunk szakemberek híjában. E szellemi gazdagodást annak az egészséges fejlődésű szövetségnek köszönhetjük, melyet a magyar akadémia a magyar iskolával kötött, hogy karöltve haladjanak a magyar tudomány mezején. A mi akadémiaánk már korának gyermeke volt, a haza-szeretet által élesztett fényének már első sugarai is áthatottak az iskola falain s a magyar akadémia életre ébresztette a magyar iskolát. És azóta ez a nemzet haladásával lépést tartva emelkedik s bár tornyai nem érnek még az égbe, bár épületén talál még gáncsolni valót az, a ki gáncsolni, javítani valót az, a ki javítani akar, azért mégis tanítóiban és tanítványaiban megalapította már azt a meggyőződést, hogy a magyar embernek is lehet, a magyar embernek is kell tudományával foglalkozni. Ne csüggedjünk tehát, vannak még munkásaink, ne kételkedjünk az új nemzedék erejében; megengedem, hogy nem látunk sorában már most oly kimagasló alakokat, mint azok, kik a sírba szálltak; de ítéletünk nem is volna igazságos, ha összemérnők azok érdemeit, a kiké a mult, azokéval, a kiké a jövő. A szeretet, a hazaszeretet emelte, csak az a szeretet tarthatja fenn ezt az akadémiát!

Elénk éljen és fogadta az elnök szép és meleg beszédét.

Szily Kálmán főtitkár terjesztette elő ezután az akadémia egy évi munkálkodásáról a jelentést s elevenen csoportosította a működést, felsorolva az egyes kiadmányokat is.

A jelentés a Széchenyi születése százados évfordulójának érintésével kezdődik. Az akadémia a palota külső falába illesztendő bronz táblával üli meg ezt. Ezenkívül az akadémia minden évben Széchenyi-ünnepet fog tartani nagy alapítója emlékére s kétezer forintot tűzött ki Széchenyi életrajzára. A millennium megünnepelesére az akadémia a honalapításra vonatkozó hazai és külföldi kuttók kritikai közrebocsátásával készült. A nagyfontosságú magyar *«Nyelvtörténeti szótár»* elkészült, s nyelvünk anyagának egész kincstárát birjuk benne. Ehhez hasonló jelentőségű a *«Magyar Tájstár»*, melynek kéziratán a szerkesztő, ifj. Szinyei József levelező-tag már több év óta dolgozik; kinyomását az idén kezdik meg. A történeti és természettudományi munkáknak is egész sorozata hagyta el a sajtót. Az ismeretterjesztő munkák kiadása közül első sorban említendő a könyvkiadó-vállalat, melynek aláírói már 1500-ra szaporodtak. *«Zrínyi Miklós hadtudományi munkái»*-t a magyar honvédség tisztikara jóformán elkapkodta. Nyelvünk nagy reformátóinak, *Kazinczy* Ferencnek egyéniségére és korára vet tiszta világot *«Levelezése»*, melyből 1891-ben a második kötet jelent meg. A Szinyei József szerkesztésében megjelenő *«Magyar írók élete»* című gyűjtemény pedig irodalomtörténetünknek mindenkor nélkülözhetetlen kézikönyve marad. Az akadémia kiadványainak kelendősege évről-évre

Petrak A. amateur-fényképe után.

MÁRIA DOROTTYA FŐHERCEGNŐ A «DELI» YACHT KORMÁNYKERÉKÉNél.

volt, — szelidebben ítélték. Még nagyobb remé-
let szállta meg őket, midőn a tárgyalás közben
meghallották, hogy az anarkhisták felrobban-
tották Very korcsmáját, a magentai boulevard-
on, ugyanazt a helyiséget, a hol Lherot pin-
czer, Very sógora, Ravacholt elfogatta. Nemcsak
sejdtették, de az anarkhisták által kiadott név-
telen levelekből tudták is, hogy Ravachol peré-
nek tárgyalásakor az anarkhisták újabb merén-
yletet fognak elkövetni s ezért többek közt Very
korcsmáját is nagyon őrizték. Mind hiába. A dy-
namit-merényletet megakadályozni lehetetlen.
A korcsmába beül egy idegen, zsebéből kis gom-
bolyagot dob ki s megvan a robbanás. A robba-
nás, mint egyik képünk mutatja, nagyon erős
volt s a korcsmát teljesen összerongálta, úgy
hogy a benne levő emberek többé-kevésbé
mind megsérültek, legveszedelmesebben maga
Very, kinek lábát kellett levágni s egyik szemé-
re megvakult, s a ki sebeibe bele is halt, neje pedig
megőrült, Lherot pinczer szintén súlyos beteg.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A mértékes magyar verselés története. A
klasszikai és nyugat-európai versformák iro-
dalomunkban. A Kisfaludy-társaság Lukács Kristina-
djával jutalmazott pályamű. Irta Négyesy László.
Budapest 1892. Gyakran hangzik a panasz s nem
minden alap nélkül, hogy irodalmi társulataink
pályázatai nagyon meddők; a hosszabb tanulmányt
és fáradságos kutatást igénylő kérdésekre vagy egy-
általán nem érkezik pályamű, vagy nem olyan, mely
irodalomunknak szolgálatot tenne. Négyesy munkája
az örvendés kivételek közé tartozik, a Kisfaludy-
társaság bírálata mint házagópótló üdvözlő, olyan-
nak tekintjük mi is. Szerző nagy irodalomtörténeti
jártassággal, helyes esztetikai érzéssel s roppant
szorgalommal fogott a nem könnyű feladat megol-
dásához s a klasszikai és a modern verselés történe-
tét irodalomunkban megírta úgy, hogy az alig hagy
fenn kívánni valót.

A bevezetésben a szerző szépen kifejti e versek
külalakjának fontosságát, bebizonyítja, hogy a
versforma mennyire hozzá tartozik a költszet
benső lényegéhez s bár alakítólag hat rá a költő
egyénsége, de viszont szintén visszahat a költő
egyénségére; még maga Petőfi is más nyugati
formákban, mint magyar ritmusában, minden ma-
gyarsága mellett is modernebb, nemzetközibb,
hangja és képei közelebb állanak a nyugati költsze-
tek hangulat- és képzeletvilágához. Négyesy munká-
ját ép az teszi különösen becsessé, hogy a magyar
verselésnek nemcsak külső, hanem belső történetét
is adja; kifejti az okokat, melyek úgy a klasszikai,
mint a modern formák használatát előidézték s
mérlegeli a hatást, melyet azok alkalmazása a külön-
böző fejlődési fokokon költszetünkre tett. Munká-
jában a stilisztikai módszert is alkalmazza s a kü-
lönböző versformák kvantitatív mérése, melyet
szerző nemcsak bálmulatos szorgalommal, hanem
sok ügyességgel is végez, nem csekély mértékben
előmozdítja az elemzés mélységét s a következtetések
biztonságát. — Szerző bővebben foglalkozik a klasszi-
kai versformákkal, kezdve Erdősi Silveszter János
páratlan kísérletén, kimerítőn tárgyalva a klasszikai
iskola megalapítását, élén a triászszal, Barótiival,
Révaival, Rajnissal s az antik formák uralmát; de
azért a nyugat-európai formákra is elég figyelmet
fordít s futólag még legújabb költőink működését is
sorra veszi. Szinte sajnáljuk, hogy ha már költsze-
tünk két nagy mezejét, a klasszikai és a nyugat-
európai formák birodalmát így alaposan tárgyalja,
miért nem terjesztette ki tanulmányát a magyar
nemzeti formákra is, hogy így a magyar verselés
egész történetét megírta volna. A 21 iv terjedelmű
kötet ára?

Barna Izidor: Buborékok. Budapest 1892. A
kis kötetke cizme nagyon is szerény; igaz, hogy e
dalszerű költemények buborék gyanánt csillognak,
de nem oly őrsek, mint a buborék, legnagyobb
részkül, ha egyéb nem, van egy élez, egy ötlet,
egy elmes fordulat. A kötet első fele az értékebb,
a »Dalok egy asszonyról« és az »Etelka« című
ciklusok dalaival általában felülmúlja a kötet máso-
dik felét tevő vegyes költeményeket; ez utóbbiak
közt a nagyobb hangú versek, mint a »Becsület«,
»Régi dal, régi gyűlölségről«, a túlságos reflexió
miatt nem tesznek mélyebb hatást, a tréfiák (pl.
»A szedőgyerekek, Szerelmi intés«) kissé sekélye-
sek, a tragikomikus versek sajnál darab pedig
(Öngyilkosság a fürdőben) kevésbé sikerült. vannak

ellenben az utolsó ciklusban is egyes darabok, me-
lyekben a költő szíve és kedélyessége nagyon rokon-
szenvesen nyilatkozik (pl. »Ilonka imádsága«).
Barna Izidor verselése lendületes, költői; képei,
hasonlatai többnyire találók, de néha keresettek,
sőt hibásak, pl. a »Hisz tudtam én« ... kezdetű
dalban. Nem fájna a válás — úgy mond — ha nem
maga a kedves rombolta volna szét az édes álmokat,
a tölgy is nyugodtan hullatja ősszel lombjait, de
aga is letörök, ha gyermeké rá köveket hajít.
A hatás egészen más, mint a mire a költő számított,
mert a hasonlat azt a gondolatot ébreszti bennünk,
hogy mily kicsiny lehet az a család, mely a költő
szívében csak annyi kárt tesz, mint egy gyermek
kavicsai a tölgyfa lomboztatán. Barna Izidor azon-
ban a fejlődésnek még kezdetén áll, van elég ideje
tehetsége fejlesztésére, izlése kiművelésére. Izeltől
itt közöljük a kötet egyik csinos dalát:

Féltelek.

Az inceselkedő napsugártól
Még attól is úgy féltelek,

Simon Károly.

Beala Márius.

Chaumartin Károly.

Soubert Marietta.

A rendőrség visszatartja a tömeget a Very vendéglője felrobbanása után a Magenta-boulevardon.

AZ ANARKHISTÁK LEGÚJABB MERÉNYLETE PÁRISBAN.

Mert körülölel láthatatlan,
Csókol és tánczra kél veled.

És féltelek az őszi lombtól,
Mely rád hullatja levelét,
S a csillagtól is, mely az égről
Kacér mosolylyal int feléd;

Úgy féltelek, bár mirtussággal
Nem én öveztem homlokod;
Tolvaj a kincset jobban rejti,
Mint őrzé az, kit meglopott!

Az akadémia dísztermének új falfestménye.
Az akadémia vasárnapi közgyűlésén látható először
a közönség az akadémia dísztermében Lotz Károly
új falfestményét.

Mint a szemközti való képciklusban, a keleti fal-
terület új harmas képében is egységes keretbe
záródik a kompozíció, melynek központján amott
Szent Istvánt, itt, antik mellszobrokkal díszített
könyvtár trónszerű emelvényén ülvő Mátyás királyt
szemléljük, hírnevesebb tudósaitól, költőit és művé-
seiktől körveve, a kik közül a falfestmény szerzője
a fennmaradt arcképek felhasználása mellett Bon-
finiust, Galeotti, Janus Pannoniust, Ranzanust,
Carbot, Vitéz Jánost tünteti elénk. A tudományok

foléledését és a nyomdászat feltalálását jelző csend-
életi tárgyak egészítik ki a középső kép kompozíció-
ját, melynek jobb oldalán már egy utóbbi korszakot
jelképező csoportozat Bakács Tamás, Apor, Beythe
alakjaiból képződik. Ezek csoportja szolgál átmenet-
től a mellékképhez, melynek szereplői közül Ver-
bóczy, Forgách, Istvánffy, Verancsics, Apáczai Csere,
Pázmány, Telegdy, Káldy, Károlyi Gáspár, Szecei
Molnár, Dávid János, Erdősi s háttérben a pompás
palotaszzerű architektúra karzatán, lehetőleg korhű
jellemzéssel, Bethlen Gábor és Lorántffy Zsuzsanna
alakjaival találkozunk. A jelenkorhoz még közelebb
hozza a szemlélőt a baloldali képsztály személyzete.
Itt látjuk a költők sora közepén Zrínyi Miklóst,
körülötte feszületen csoportosítva Tinódi Sebest-
yént, Balassát, Haller Jánost, Rosnyai Dávidot,
Hosvát, Listiust, Gyönyösit, Rimait és végül Falu-
dit; a kor főszereplőinek kiegészítésül még II. Rákó-
czi Ferencet, Mikst, végül az emelvényen Sztárait,
Felvinczit, valamint Pekry Lőrinczét és Szécsi Mária
alakjait.

Magyar földrajzi könyvtár. Havass Rezső, ki a
földrajzi irodalmat műveli, a magyar vonatkozású
földrajzi irodalom bibliográfiáját rendezte ajtó alá,
mely a 1849-ik végeig megjelent munkákat tünteti

nyát tökélyesítette. Okos dolgot cselekedtem, a mi-
kor nagysádnak tanácsoltam, hogy írjon »Szakács-
könyvet«; valóban sikerült s olyan, mint egy pirosra
sült, pompás pulykapecsenye. Isten áldja, üdvözlettel
Teleki Sándor gróf.

* A budai szinkörben május 1-én kezdte meg az
előadásokat Krecsányi Ignác társulata, mely az
idén is a legjobb erőkből szervezte vonult be a budai
közönség elé, mely régi ismerősekként szívesen fo-
gadta őket. Bemutató előadásul a »Falu rosszát« vá-
lasztották, melyet telt ház nézett végig. Az eddigi
műsort kevés kivétellel eredeti darabok töltötték be,
mi csak dícséretet érdemel. A hét folyamán színe-
hozta Krecsányi első újdonságul Szigligeti regés-
tárgyú, népies színművét, »Argyil és Tündér Ilonát«,
sikert aratva úgy a kiállítással, mint az előadással.
A társaság nagyjából a fővárosi közönség által
megkedvelt régi tagokból áll; az újak közt vannak a
népszínház volt primadonája Serédy Sarolta, Szigeti
L. a népszínházhoz szerződött Kiss Mihály utódja
Pinter, stb.

Duse Eleonora e hó 12-ikén játszott utolszor a
városi szinkörben, mely mindannyiszor szoron-
gáig megtelt válogatott közönséggel, valahányszor

pedtek le, később, mikor a magyarság a viszontag-
ságok alatt pusztulni kezdett, lejjebb vonultak az al-
földi, régi magyar falvak pusztán maradt telkeire. A
XVI. században, mikor Erdélyben s a Tiszántúl a
protestáns vallás volt az uralkodó, ez a vallás az
oláhok közt is elterjedt. Bihar megyében a Berettyó
mentén számos oláh protestáns hitközség keletke-
zett, a melyek külön oláh egyházi könyvekkel bir-
tak. A 17-dik század végével megkezdődnek a kísér-
letek a gör. kel. románoknak a kath. egyházzal való
egyesítésére, de a mozgalom heves ellenzésre talál,
sőt 1756-ban már királyi bizottságot kell kiküldeni
az ellenségeskedések lecsillapítására. 1777-ben me-
galapítatik aztán a nagyváradi gör. kath. püspökség.
A figyelmesen hallgatott értekezés után Fejérfarkas
László olvasott fel egy részletet Szédeczky Lajos
dolgozatából »Szerémi emlékiratának bécsi kódexé-
ről és kiadásának hiányairól«, mire az ülés vé-
get ért.

Az akadémia második osztályának titkára. Az
utóbbi hetek alatt dr. Pauer Imre egyetemi tanárt
és az akadémia második osztályának titkárát egy ál-
nevi szerzőtől eredő röpírt hevesen megtámadta,
vádolván, hogy Pauer mind iskolai könyvét, mind

zsoldosait. Ezek föllázdaltak Iván Konstantin vajda
ellen. A lázadást II. Rákóczi György nyomta el, a ki e
szolgálatá révén a vajdát lengyel királyi tervé-
nek akarta megnyerni. A legyőzött személyek hit-
levelet adtak ki, a melyben örök hűséget esküdtek
Rákóczinak. Az okirat eredetije a nemzeti múzeum
könyvtárában őrzik. — A felolvasást választmá-
nyi ülés előzte meg, a melyen a titkár bejelentette,
hogy Zichy Ferenc és Veszprémmegye 200 forinttal
alapító tagok lettek. Végül a Bay Ilona-féle 30 ara-
nyas pályázatra beérkezett »Corvin János« című
pályamunka jelígis levelét bontották föl. A szerző
dr. Schönherr Gyula. Csakis ő maga pályázott, de a
bírák ezt az egy munkát is érdemesnek találták a
jutalomra.

A néprajzi társaság közgyűlése e hó 6-ikán
ment végbe Xántus János elnöksége alatt, ki fájda-
masan emlékezett meg a társaság elnökének, Hun-
falvy Pálnak haláláról, s kinek emlékét a közgyűlés
jegyzőkönyvbe ígatta. Utalt továbbá az elnök
azokra a javaslatokra, melyeket a választmány a
társaság működésének szélesítésére dolgozott ki, s
melyek elfogadása valószínűleg a társaság új korszak-
tát állapítja meg.

A titkári jelentés egyebek közt előadta, hogy a
lefolyt évben kilencz szakülésen 31 felolvasást tar-
tottak; a társaságnak 600 tagja van. A pénztárnoki
jelentés 1559 forint bevételel számol el, melyből 35 forint
maradt. Alapítványokban a társaságnak mintegy
4000 forintnyi vagyona van. A könyvtár 1500 kötetből
áll. Ezután Hermann Antal titkár referált a reform-
tervezetről, melyhez a társaság hozzájárult s mind-
járt le is tárgyalta az új alapszabályokat. A közok-
tatásügyi miniszter 500 forint segélyt ad a társaság
folyóiratának, mely ezenül a nemzeti múzeum
kiadványa lesz. A közgyűlés elhatározta, hogy mi-
helyt az alapszabályok jóváhagyása leérkezik, rend-
kívüli közgyűlést tart, kellen a költségvetést s a
reformra vonatkozó további lépéseket fogják tár-
gálni. Végül megválasztották tiszteleti tagnak gróf
Csáky Albint, tiszteletbeli elnöknek Xántus Jánost,
elnöknek Herman Ottót, alelnöknek dr. Török
Auréli, dr. Goldzieher Ignácot és dr. Munkácsi
Bernátot, titkárnak dr. Hermann Antalt és dr. Réthy
Lászlót, jegyzőnek dr. Katona Lajost, könyvtárnok-
nak dr. Jankó Jánost, pénztárnoknak dr. Borovszky
Samut és a választmányba 30 tagot.

MI UJSÁG?

A koronázási jubileum. A koronázási jubileum
végleges programja már meg van állapítva. A
király június 6-án d. u. 1/3 órákor érkezik Buda-
pestre a nyugati pályaudvaron, a honnan bandéri-
ummal történik meg Ő Felsége bevonulása; este disz-
előadás nemzeti színházban. Június 7-én nagy fogá-
dás az udvarnál; este fáklyásmenet és tűzijáték.
Június 8-án délelőtt küldöttségek fogadása; este
diszelőadás az operaházban.

A közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az
iskolák június 7., 8. és 9-én szünethetnek s az
emléknap jelentőségéhez méltón, istenitisztelettel,
iskolai ünnepélyekkel, sat. ünnepeljenek. A kiválga-
tások az eskü-térre olyan díszítést terveznek, mely
földjeze emlékeztet a zelt egy transparenttel
kivánja elérni, mely az eskü-téri templom dunaparti
homlokzatán lenne alkalmazva. A transparent festé-
sére Kacziány Ödön festőművésszel készítették
színvázlatot. A kép központja a királynak fehér már-
vány mellszobrá, fölötte dícsengőalak közt a szent
korona. A szobor előtt allegorikus alak, az egyiknek
kezében cziperpaizs, melyen 1867. I. és II. számok
vannak egymás alatt, jelezve koronázásról és a
királyi hitlevélről szóló törvényekről, a másik
pedig a béke olajágát nyújtja a szobor felé. A kép
háttérében a fejlődő főváros körvonalai látszanak;
az előtérben Hunnia alegorikus alakja a nemzet
hódolatát mutatja be a királynak. A transparent
kilencz méter magasra és hét méter szélesre van
tervezve. A nagy fátylas-menet a Gizella-térrel fog
kiindulni s a lánchídon és Albrecht-úton végig
vonul a királyi palota elé. Fölvihetik az összes gár-
és iparvállalatokat, egyleteket és testületeket, hogy
összes tisztségviselőik csatlakozzanak a menethez. A
városmajornban rendezendő népnapra lesz nép-
színház, panoráma, búvész-színház csellővel, két
körhint, Paprika Jancsi, szák-, szám- és kutyá-
futtatás díjakkal, talicska-tolás, léggömbök föle-
getése, cigányzene, sat. A legtöbb mutatóvány ingye-
nes. Az ökörsütéshez a három felcizfázott ökröt
díszmenetben viszik végig a Tabánon és Krisztina-
városban a vörmezőre, hol 50 hektoliter bort is
csapra ütnek.

Művész-estélyi játékonv czélra. A magyar
képzőművészek gróf Dessewffy Aurélné védnöksége
alatt és a műbarátok körének részvételével művész-

A Very-vendéglő, a hol Ravacholt elfogták, a robbanás után.

AZ ANARKHISTÁK LEGÚJABB MERÉNYLETE PÁRISBAN.

e kitűnő művészről föllépett. Bucsúzóul Sardon »Fer-
nande« színművében Klotild szerepét választotta, a
gyűlölködő, boszúálló, szerelmes nő szerepét, melyet
megrázó igazsággal állított elő. A végző jelenet után
a közönség még több percig együtt maradt, vihar-
osan tapsolt s mikor a művészről megjelent, felállt az
egész közönség s így folytatta a tapost. Nem volt
még művészről Budapesten, ki csaknem ismeretlenül
érkezve, ennyire elragadta volna a közönséget. E
művészről csendesen, visszavonultan él, semmiben
sem keresi a feltűnést, reklámok nem beszélnek róla,
de a színpadon aztán igazi és nagy művész. Az
ősszel még visszatér és akkor a népszínházban
fog játszani.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 9-iki heti ülésé
Pulsky Ferenc elnökele alatt ment végbe.

Bunyitay Vince Bihar megye oláhjairól és a
vallás-unióról érkezett. Bihar megyében az oláhok
1203-ban tünnek fel először. Ide is vajdák,
hozták őket a megye földesuraival kötött szerződés
értelme szerint. Eleinte csak a hegyes tájakon tele-

az akadémia által megjutalmazott filozófiai művét
plagizálta. A támadás nagy feltűnést okozott mind a
sajtóban, mind a tudományos és írói körökben.
Pauer ennek következtében levelben tudatta az aka-
demiával, hogy mitán személye és írói reputációja
ellen oly támadást intéztek, kész lemondani osztály-
titkári állásáról, ha az osztály bizalmát elvesztette.

Az akadémia második osztálya ez ügyben május
12-ikén határozott Pulsky Ferenc elnökele alatt,
a ki előre bocsátotta, hogy az osztálynak nem az ismer-
etes polémia fölött kell ítéletet mondani, hanem csak
a fölött, hogy elfogadják-e a lemondást vagy sem. Tiszta
Kálmán, ki az utóbbi időkben az akadémia egyik
legsorgalmasabb látogatója, szintén az fejtegette,
hogy azt elmondani, teljesítette-e Pauer osztály-
titkári kötelességét. Salamon Ferenc, Thaly Kálmán
teljes elismeréssel nyilatkoztak a titkár működésé-
ről. Erre az osztály 27 szavazattal 3 ellenében nem
fogadta el Pauer lemondását.

A történelmi társulat május havi ülésén Schö-
nherr Gyula olvasta föl Thallóczy Lajosnak II. Rákó-
czi György és az oláh személyek című dolgo-
zatát.

Személyeknek nevezték a havasalföldi vajdának

estélyt rendeznek a Bajza-utca 19. szám alatt levő Eprekterben. A művész-estély, melyen elsőrendű képzőművészek, zeneszerek és színészek fognak közreműködni, előreláthatólag nagy látogatottságnak fog örvendeni s így szép összeggel gyarapítja a felvidéki inségek alapját. Személyjegye ára 5 forint, család-jegy 12 forint s kaphatók a meghívó előmutatása mellett a műcsarnokban. Az estély e hó 16-ikára volt kitűzve, de Baross halála következtében e hó 21-ikére halasztották.

A kecskeméti honvéd emléktáblát e hó 21-ikén leplezik le. Az elesett harcosok emlékét dícsőítő óda-pályázat sorsa már eldőlt.

Gyulai Pál, Szász Károly és Beöthy Zolt bírálok szerint a pályázat csak külsőképpen eredményes, a mennyiben 39 pályamű érkezett be, de ezek közt említésre méltó csak öt van. Legjobbnak találták a bírálok a 12. sz. pályaművet, melynek jellegje: „Előre.” A jelítés levél felbontatván, abból Török László budapesti tanár neve tűnt ki. Dícsőre méltatja a bírálat a 29-ik számú pályaművet, melynek jellegje: „Elkellem előtt lobogós dalak.” Szerzője dr. Hám Sándor kolozsvári tanár.

A bécsi nemzetközi zene- és színművészeti kiállítás. Bécsben, a rotundában e hó 7-ikén nyílt meg a nemzetközi és színművészeti kiállítás. Színművészeti kiállítást legelőször nálunk rendeztek 1890-ben, a magyar színészet emlékeiből. A bécsi kiállítás egészen más: a zene és színészet minden emlékét egy-estí, a legrégibb időktől kezdve, a mai időkig pedig fölvetve az óceán szigeteinek lakói által használt primitív hangszereket, ábrákat is, nem is említve az ázsiai népek kezdetleges színházainak készleteit. Franciaország szintén résztvevő a gazdag kiállításban. Magyarországból azonban csak nagyon kevés tárgy van, az is magánosoktól. A legrégibb hangszerek, hangjegyek, papirusra írt drámai művek, zeneszerzők, drámaírók, színészek levelei, szobrai, arcképei, rajok vonatkozó tárgyak, színházi berendezések, színpadi készülékek, stb. mind tárgyai a kiállításnak, mely nagyon gazdag s a műtörténelem, zene és színészet barátainak becses találságát nyújt. A kiállítást Károly Lajos főherceg protektorsága alatt rendezték, s az uralkodó-család tagjai is részt vesznek benne. A kiállítást 5 feladéig nyitotta meg.

A tavaszi löversenyek. Május 8-ikán vették kezdetüket a hét napra terjedő tavaszi löversenyek. Az első napnak nem kedvezett az idő, szakadó esőben folytak le a futamok, de ez a kitartó versenylátogatókat nem riasztotta vissza s szépen megteltek a tribünök, az oledő helyek is, élénken mutatva kivált az utóbbi fedetlen s az eső ellen védtelen helyeken állók sport kedvelését. Különböző előkelő világot se rettentette vissza a rossz idő, s a löversenyter megköszöntött főúri alakjai mellett annyi főúri hölgy is volt a nagytübbön, hogy az első nap e tekintetben sok kellemes idővel megáldott versenynapot fölfűlöl.

Az első napon, részben az átázott talaj és szakadó eső, részben a miatt, hogy ekkor volt Bécsben az utolsó versenynap, s az itteni versenyekre nevezett lovak ott futottak, kis mezőnyök indultak, a futamok azonban épen nem voltak szegények meglepetésekben, melyeknek legnevezetesebbje volt gr. Apponyi Antal „Da-Vinci-jének” győzelme, az egyestett hazafi és nemzeti dőjt-ért küzdött versenyben. A május 10-iki versenynapon gr. Batthyány Elemér „Gaga”-ja, Péchy Andor „Tógyer”-je, Trautmannsdorff gr. „Morisco”-ja, gr. Apponyi „Louis d'or”-ja, Blaskovich E. „Primás II.”-je, gr. Cholodniewsky „Stroz”-za, Blaskovich Ernő „Fortély”-a vették el a díjakat.

A harmadik versenynapon május 12-én is nagy közönség jelent meg a versenyeken, melyeknek érdekességét két meglepetés is fokozta, Janovich Gy. „Hires”-e s Blaskovich B. „Bérencz”-e okozta ezt, várakulul verve meg a közönség kedvezeit. A jövő héten vasárnapon érnek véget a versenyek, s május 24-én már ismét Bécsben kezdődnek.

— Fölhívjuk a t. olvasók figyelmét a Bodascher Siegfried-féle olajfestmény arckép című hirdetésre, mely mai számunkban jelen meg.

— A Fonciere pesti biztositó intézet április 29-én tartotta közgyűlését. Az igazgatóság jelentése szerint, a jegyzőbiztositási ágazat kivételével, nyereséges volt a múlt évi üzlet. A biztositási ágazat a kiegészítőbiztositás 3.080,008 frt 13 kr. volt; vizszbiztositási díjak fejében 977,534 frt 63 kr. adott ki az intézet, míg a saját számlát terhelő károk megtérítése 1.474,601 frt 91 kr. nyújtott be. A később esedékes díjváltók és kótványok állománya 3.139,741 frt 69 kr. Díjtartálékba 701,000 frt van

helyezve. Az élet biztositási ágban az 1890. évi 844,076 forint 42 krt tevő bevétel a múlt évben 496,897 krt 31 kr-ra emelkedett. Ez idő szerint 13,222 biztositási kötvény van 19,207,609 frt tőkére és 9600 frt járadékosszagra. A biztositási állomány tehát 1222 darab kötvénnyel és 1,577,992 frt tőkével szaporodott. A jegyzőbiztositási ágban 326,648 frt 3 krt fizetett ki az intézet; a díjbevétel 299,683 frt 25 kr. volt. A szállítmány biztositásnál a díjtartálék ez idő szerint 36,600 frt a díjbevétel 728,492 frt 89 kr., visszabiztositási díjak pedig 369,537 frt 13 krt vettek igénybe; a saját számlát terhelő károk 241,998 frt 73 krt tettek ki. A baleset biztositási ágban a díjbevétel 74,480 frt 6 kr., a visszabiztositás 8465 forint 97 kr. s a kifizetett s függő kár 9587 forint 35 kr. volt. — Különböző javadalmazások és leírások levonása után 116,442 frt 47 krnyi nyereség mutatkozik. Az igazgatóságnak az a javaslata, hogy ebből a tartalékalapra 11,644 frt 24 kr. fordítsanak, a mely ezzel 151,999 frt 55 kr-ra emelkedik; a többi pedig a szelvény 5 frt beváltásáig; míg a többi a segélyalapra s az új számlára veendő át. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felügyelőbiztositás volt elnöknek, kunhalmi Rósa Lajosnak haláláról megemlékezvén, a megboldogult iránti kegyeletének jegyzőkönyvileg adott kifejezést. Ezután egy igazgatósági, mint a felügyelőbiztositási tagok megválasztására került a sor. Kelemen Gyula dr. részvényes ajánlata a közgyűlés egyhangulag dr. Mendell Károlyt, Popper Károlyt, Ráday Gedon grófot és Wolff Károlyt választotta meg s az igazgatóságnak bűző működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: SIPOS PÁL, a pesti ref. egyházkerület esperese, a főúti ev. ref. egyháznak 37 éves buzgó lelkipásztora, a dunamelléki szuperintendenciának Török Pál halála után helyettes püspöke, Főúti, hon. 9-én, hosszas szenvedés után; a boldogult a szabadságharcot, mint Károlyi-hírszár vitézül szolgálta végig és több csatában vett részt. — RUSZÁK ISTVÁN, esperes-plébános, Szennán. — KESZTLER JÁNOS, komáromi kir. járásbíró, élete 68-dik, hivatalos pályája 44-dik évében. — PETHES ALADÁR, Esztergom megye árvászeki jegyzője, életének 35-dik évében, Esztergomban. — BÜCKER JÁNOS, Pécs városa főszámvevője, 46-dik évében. — Dr. POSTA ALAJOS, kir. aljárásbíró, Zsolnán, 35-dik évében. — FERENCZ PÁL, nyug. cs. és kir. százados Bécsben, élete 58-dik évében. — KLEIN OTTÓ, lovag, cs. és kir. nyug. ezredes, ki Iglnő közbecsülésében élt, 62 éves korában, Karlsbadban. — FICHTNER N. JÁNOS, zeneműkeskedő, 41 éves, Budapestben. — BAROS ANTAL, ki végrendeletében jótékony és művelődési célokra is megemlékezett, Miskolcon, hol nagy részvét közt temették el. — BERNAUER LAJOS, ház- tulajdonos és volt nagykereskedő, 69 éves, Budapestben. — OPPENHEIM J. S., az egyesült fővárosi takarékpénztár igazgatója, fővárosi tekintélyes polgár, 75 éves. — KRAMOLIN ALAJOS, a fővárosi törvényhatósági biztositás tagja, iskolászeki tag, 82-dik évében. — EMRICH MIHÁLY, Szászrégen város érdemes agg polgára s a tanácsnak sokig buzgó tagja, 78 éves. — SZVABODA BÉLA, állami főállatorvos, 41 éves, Kézdi-Vásárhelyen. — REINTZ FERENCZ, ügyvéd, nyug. járásbíró, Péterváradon, 67-dik évében. — MATTYASOVSKY JÁNOS, fencsali és szicsi-birtokos és nyugalmazott jegyző, 66 éves, Szicsiben. — BREITMEYER JÓZSEF, pénzügyi fogalmazó, Aradon, 37 éves. — PUCHLIN JÁNOS, az első magyar általános biztositó társaság nyug. tisztviselője, Németújváron, 71 éves. — TREIBER JÓZSEF, a dél-zalai takarékpénztár hivatalnok, Nagy-Kanisán. — PERSAY ISTVÁN, 72 éves korában, Ceglédén. — SEGESVÁRY JÓZSEF és ZOLTÁN, Segesváry Józsefnek, a nagykárolyi ref. egyházmegye főesperesének két szép reményű fia, kik alig néhány napi időközben haltak meg.

ÖZV. PETROVICS JÁNOSNÉ, szül. Boda Julianna, Berettyó, élete 86-dik évében. — ÖZV. ZMESKÁL ELEKNÉ, Lestében, 65 éves. Lehoczy Miklós árvászeki elnök az anyósát gyászolja benne. — CSERÉY ÁKOSNÉ, szül. Ziegler Hermína, Maros-Vásárhelyen, élete 43-dik évében. — ÖZV. SZEDLŐCZY JÁNOSNÉ, asszony, néhai miskolci városi tisztviselő özvegye, élete 57-dik évében. — ÖZV. ISZTÓCZY ANTALNÉ, szül. Egerváry Franciska, Istóczy Győző országgyűlési képviselő édes anyja, 71 éves, Dömötörön. — ÖZV. CSERÉY SIMONNÉ, szül. Boday Mária, 90 éves, Alsó-Dabason. — ÖZV. PAULOVICS JÓZSEFNÉ, Hentallerné szül. Pauli Mariska színművésznek nagyanyja, 84 éves, Esztergomban. — ÖZV. PONDÁN GUSZTÁVNÉ, szül. Szabados Tóth Gizella, 49 éves, Upesten. — LADAY BALINTNÉ, szül. Paksy Erzsébet, 78 éves, Beregszászon. — NOVÁK GYÖRGYNÉ, szül. Decány Eugénia, öngy. özvegye, életének 62-dik évében, Budapestben.

Kalföldről GRÁVIN jeles francia rajzoló halálát tudatják, ki Saint-Mandéban hunyt el. Könnyű és finom rajzokban volt mester s nevét a párisi „Journal Amusant” tette ismeretessé messze földön.

Szerkesztői mondanivalók.

Ki volt dicsőbb, ki volt nagyobb. Versnek, paródiának egyaránt gyarló.

Megáradt. Nem szerettél engem. Barátaimhoz stb. Határozott biztatást, mely további munkálkodásra buzdíthatná, nem merünk adni, mert a beküldött dalokban erősebb költői tehetség nem nyilatkozik; bizonyos formaérzék és lendületesség azonban nem lehet eltagadni s talán a komoly tanulmány és önképzés kiemélyítene tehetséget.

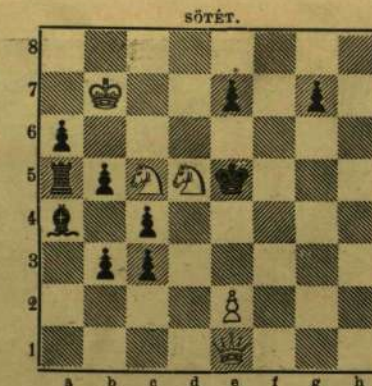
Temetőbe jertek. Fialat asszonyok. Dalok. Tavasz. Az első és utolsó elég hangulatos, csak az a kár, hogy szerző nem ura eléggé a nyelvnek. A többi kis vers üres, tartalmatlan.

Apró versek. I-II. A két elsőre esetleg sort kerítünk. Nagy apó. Jobb az első kidolgozásnál, de az utolsó előtti versszak még mindig javításra szorul; nemcsak azért, mert az e fajta rímek: *maradtam — világban*, mai napság már meg nem állhatnak, hanem azért is, mert a versek két utolsó sora nem eléggé érthető.

Nem közelíthetők. Minek is... Mit ér nekem... Szózat a magyar nemzethez.

SAKKJÁTÉK.

1719. számú feladvány. Lehten H.-től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1713. számú feladvány megfejtése.

Kohts és Kockelkorntól.

Világos		Sötét		Világos		Sötét	
1. Bd2—e2	---	d3—e2: (a)	1. ---	Bf1—f5 (b)	1. ---	Bf1—f5 (b)	1. ---
2. Vc6—c3 +	---	Ke5—f4	2. e4—f5 +	Ke5—f5:	2. e4—f5 +	Ke5—f5:	2. e4—f5 +
3. Vc3—g3 mat.	---		3. Vc6—e4 mat.		3. Vc6—e4 mat.		3. Vc6—e4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Ung-Tarnóczi: Németh Péter. — Nagy-Körösi: Kovács László. — Tiszafüreden: Fischer Soma. — Körösbányán: Blánár János. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 18-ik számában közölt képtalány megfejtése: Boldog csak az, a ki érez.

Heti naptár, május hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israélita
15V. B 4 Cantato	B 4 Mózes	3D Timót s M.	18 Lag. B.
16H. Nep. János vt.	Peregrin	4 Pelágia sz.	19
17K. Paskál hv.	Paskál	5 Iréne vt.	20
18S. Venáncz, Erik	Venáncz	6 Jób	21
19C. Ivó hv.	Ivó	7 Sz. ker. megj.	22
20P. Sien. Bern. hv. Bernardin	8 János evang.	8 János evang.	23
21S. Timót vt.	Konst. és Ilona	9 Izaiás pr.	24 S. B. E.

Holdváltás. 3 Utolsó negyed 19-én 4 óra 9 p. d. u.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem mintázott Foulardokat méterenként 85 kr.-tól egész 4 frt 65 kr.-ig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyre, vagy egész végekben is szállít házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (6)

NEW-YORK ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Alapított 1845-ben, tisztán kölcsönösségen alapszik, minden utánfizetési kötelezettség kizárásával. Működésének részvényesei nincsenek, az összes tőke és nyereségek a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1891. évi zárszámadásból:	
Aktívák összege	fr. 652.721.830
Évi bevétel	165.084.365
1891-ben a biztositottaknak kifizetett	100.841.546
1891-ben kötött új üzletek összege	791.186.269
Összesen	78.468.352

Nincs másik kölcsönös biztositó-társaság a világon, mely ily óriási föléleg fölött rendelkezne. Fennállása óta a New-York biztositottjainak kifizetett 839.988.293 frankot.

A New-York a művelt világ összes országaiban bír fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:
A magyar általános hitelbank.
A magyar kereskedelmi bank.
Közelebbi felvilágosításokat ad

A NEW-YORK
életbiztositó-társaság magyarországi igazgatósága
Budapest, V., Deák Ferencz-tér 1. sz.

ABC-s könyvek álló írással.

Van szerencsém az igen tisztelt kártárs uraknak tudomására hozni, hogy a „Franklin-társulat” kiadásában Budapestben a következő általam szerkesztett ABC-s könyvek álló írással megjelentek:

Magyar ABC és olvasókönyv álló írással;	ára 20 kr.
Fibel mit steiler Currentschrift;	ára 25 kr.
Fibel in Antiqua mit steiler Lateinschrift;	ára 25 kr.

Az álló írásnak az iskolában való kezeléséről a nemsokára szétküldendő prospectusomban adok utmutatást; egyzersimind Bőngéri és Kárpáti urak által szerkesztett „Az írás könyve” című művet az álló írás iránt érdeklődő kártárs uraknak becses figyelmébe ajánlom.

Vágújhely, 1892 április hóban.

Mély tisztelettel:

Szirmai József.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplőket és májfoltokat, valamint börtisztatálanságokat eltávolít biztositás az

Eszéki Spitzer Kenőcs

és az

eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a

VÉDJEGY. 4707

DIENES J. C.-féle gyógyszer-tárban

Eszéken, felsőváros.

1 tégely Spitzer kenőcs	35 kr.
1 üveg „mosdóvíz”	40 kr.
1 darab Salvator szappan	50 kr.
1 doboz Lyoni rizspor 3 színben	50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kéri a t. e. közönség csak Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapestben:

TÖRÖK JÓZSEF úrnál

Király-utca 12.

REGEDI TISZTA ALKALIKUS SAVANYU-VIZ

legjobb asztali és üdítő ital

kipróbált gyógyszer kúrák, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurtnál.

Főraktár: Budapest, Lipót-körút 21/a.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést csúsz, köszvény, tagszagattas stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. e. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszer-tárban kapható.

Csak horgonnyal valódi!

Hölgyek figyelmébe! A legkifutottabb és leghíresebb a Dr. Haebra-féle arctisztító kenőcs, bőrszépítő szappan és hölgypor. Ára nagy tégely 60 kr., kisi 35 kr., szappan 35 kr., poudre 60 kr. Kapható Budapest Török József gyógyszer-tárban király-utca, Neruda Nándor-nál hatvani-utca és az ország minden gyógyszer-tárban. 4733

Ára 4 doboznak 70 kr., 4 doboznak 35 kr.

Közel 40 év óta legjobb eredményre a legtöbb is-tállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, a tej javítására, s a tehének tejeléseinek fokozására; lényegesen támogatja az állatok természetes ellenálló képességét járványos behatások ellen.

Ára 4 doboznak 70 kr., 4 doboznak 35 kr.

Tessék a fennebbi védjegyre figyelni s határozottan Kwizda-féle korneuburgi marha-táp-por-t kérni. Valódi minőségben a gyógyszer, és drogeriákban kapható.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

Magyarországi főraktár

Török József gyógyszer-t., Budapest, király-utca 12.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harmonikáról, mechanikai hangszerekről, zongoráról külön-külön képes árjegyzék kéréndő.

Javítások pontosan eszaktóltnak.

SENY LÁSZLÓ FÜRÖDŐ.

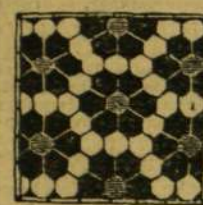
HARKÁNYI GYÓGYFÜRDŐ

Baranyamegyében.

FÜRDŐ-IDÉNY:

május 1-től szept. 30-ig.

Az osztr.-magyar birodalomnak ezen virágzó legelőjén a legerősebb kénforrása a legsikeresebb gyógykezelések által hírnevét már megállapította, a mit igazol az évről-évre szaporodó vendégek száma. Ezen 625 és 638 C. fokú kénforrás az osztr. kénforrások közül egyedülállóan hatalmas hőmérsékletű, csúszós, görvély, idült bőrkütségekre, aranyér, női bántalmakra, fogamzási hiányok, sebészek, dagasztók és higanyos gyógykezelt által okozott mérgezésre, továbbá máj-, lép-, általános mérgegydagasztókra, nehéz hallás, idült szemhajok és ivarszervi bántalmak ellen. — Az utazásra ajánlható Budapest—pécsi vasút, vagy Déli vasút Budapest—Kaposvár—Pécs vonala, állomás: Pécs; a földi vasút Békéscsaba—Villányig, Mohács—Pécsi vasút, állomás: Villány. — Posta- és távirat-állomás. — Bővebb felvilágosítást a legnagyobb készséggel nyújt Dr. Keller József, rendelő-fürdőorvos a fűt. Stimmel Ferencné bérjében, Harkány, 1892 május hó. A fürdő-igazgatóság.

WALLA JÓZSEF

cementárú-gyára

építési anyagok raktára

Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 13. sz.

Vállalkozik:
GRANITTERAZZO,
BETONIROZÁSOK,
OSATORNÁZÁSOK,
SZÖKÖKUTAK,
CEMENT-LAPOK ÉS
MOZAIK LAPOKKAL
KÖMÉNYEK
elkészítésére stb.

Raktárt tart:
KERAMIT LAPOK,
BETONHEMI LAPOK,
METTLACHI LAPOK,
TERRACOTTA-ÁRUK,
KÖFEDÉLPÉP,
TÜZÁLLÓ TÉGLÁK,
KÖMÉNY RAKVÁ-
NYOKBÓL stb.

Gyári raktára a
gartenau Portland-
landi cement és
vázatlan mész-
gyárnak.

STEINZEUGRÖHREN

Gyári raktára a
gartenau Portland-
landi cement és
vázatlan mész-
gyárnak.

HIRDETMEY.

Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGÉNEK
1892. január hó 8-án kelt legfelső elhatározása folytán ezenel megindították a

XVI. magyar kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme

a Magyar Hírlapok nyugdíjintézete, a székesfehérvári «Mária Valéria» gyermekotthont, az országos közegészségügyi egyesület samárkai birtokait, a budapesti m. kir. hivatalnokok egyesületének és az érdekes alkalmatosság, a Tavaszi-nyári tervezett közlekedés, a budapesti általános politikai egyesület és a munkási körökön kívül a felforratott. E sorsjáték összes 3435-ben megállapított nyereményei az alábbi következőképpen oszlanak meg:

1. nyeremény ...	60,000 forint	adott	300 nyer. egyenk. 50 forint 15,000 ft
2. nyeremény ...	10,000	adott	
3. nyer. egyenk. 5000	15,000	adott	
10. „ „ 1000	15,000	adott	
100. „ „ 500	10,000	adott	
1000. „ „ 100	10,000	adott	

A húzások visszavonhatatlanul 1892. évi június 23-án történnek.

Egy sorsjegyet ára 2 forint o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lotto-igazgatóságnál Budapesten (Posta-főváros, telephely), hová a megrendelt sorsjegyek ára postaköltséggel küldendő; valamint kaphatók, sőt is adhatók a legközelebbi postahivatalban, a bécsi «Mercur»-nál és minden városban és nevességek helyiségekben felállított egyéb sorsjegyzárók közegénél.

Budapest 1892 április hó 1-én.

M. kir. Lotto-igazgatóság.

A balatonfüredi gyógyfürdő

május 22-én nyitattik meg.

Balaton-Füred enyhe és egyenletes klímájánál és kitűnő juhsavó intézeténél fogva különösen ajánlható: idült légcsőgyulladás és tüdőbántalmaknál; égvényes sós, szénsavas vasasforrások, hideg és meleg szénsavas fürdők, gőzfürdők a női és férfi-uszodával ellátott balatonfüredi jávalak: gyenge emésztés, idült gyomor-, bélhuzam-, vesemedencse-, hólyaggyulladás-, hasipozsga-, máj-, lép-, aranyér és női bántalmak ellen, továbbá vérszegénység, sápkór és görvélykór; általános gyengeség, gerinczagy- és idegbántalmaknál.

A rendszeres szőlő-kúra szeptember 1-én kezdődik.

Az egész fürdőintézet teljesen új és szervezve, elegánsan és kényelmesen berendezve. Van díszes gyógyterem, csinos étterem, terasse, kávécsarnok, fodott sétány, jó zenekar, szini előadások, vizisétákra kényelmes és biztos angol csónakok, vitorláshajók, bál, tombola, jó restauráció — Wild vezetésű alatt — szép és kényelmesen burorított lakások; posta és távirati hivatal, jól rendezett gyógyszerár. Balaton-Füredre vonatkozó ismertetések minden könyvkereskedésben és a fürdőben kaphatók. A fürdőintézet rövid ismertetése kívánatra ingyen küldetik meg.

KÖZLEKEDÉS: A «Baross» új gőzhajó, mely a Balatonon át egy óra alatt ér Siófoktól Balatonfüredre és vissza, naponként 3-szor közlekedik és a déli vasút budapesti, bécsi, triezsi mindegyik vonatával Siófokon csatlakozik. A nyugati vasút vesprémi állomásától — hol kényelmes bérkocsik kello számmal mindig kaphatók — mástól óra alatt jó és kellemes úton juthatni Balaton-Füredre. Vasúti sorsjegyek 33% kedvezményvel: Budapestről Balaton-Füredre és vissza 3 napra érvényes jövevény 44 áron kaphatók. Lakásrendelések, melyek mindig előleg nélkül is a Kötőid. Erzsébet-udvarokban és a Grand Hotelben, a fürdőintézet igazgatójához intézendők Balaton-Füredre. A lakások június 15-ig és auguszt. 30-ig 30% al olcsóbbak. A fürdőintézet rendelő-fürdőre dr. Hurray István, urad. orvos: Dr. Gemál. — A Balaton-füredi ásványvíz forrattára Budapestén Edesutty L., m. kir. udv. és szerb kir. udv. ásványvízszállítónál; Székesfehérvárott Birkmayr, Veszprémben pedig Müller fűszerkereskedésben is kapható. (Utámyomat nem díjaztatik.)

A fürdőigazgatóság.

Egy egész üveggyári rak-
tárnak megvétele folytán
azon helyzetben vagyok,
hogy egy teljes legfinom.
közserülés és legújabb
kiállítás üvegservizit

3 forint 95 kr.

mesés olcsó áron szállítsak
és pedig áll:
12 drb vizespohár,
12 „ borospohár,
6 „ liqueurpohár,
1 „ vizesüveg,
1 „ borostüveg,
1 „ liqueurüveg,
6 „ kompótcsésze,
1 „ kompótáll,
1 „ csemegetál.

összesen 41 darabból. Meg
nem felelő tárgyak vissza-
vételnek és a pénz vissza-
küldetik. Ládáért és csomagolásért 60 kr. számítatik. Csak utánvét mellett szállít BÖHM üveggyári raktára Budapest, VI., Csengery-utca 48. sz.

Hirdetéseket felvételnek a
kiadó-hivatalban, Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-
utca 4. szám alatt.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgyor

La VELOUTINE

Különleges Rizser

BISMUTAL VEGYITE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

VÉGHLESI

VERA

Hazánk

legtisztább, leg-

olcsóbb és legjobb szén-

savdus, égvényes savanyvíze,

Véghles-Szalattán, Zólyomm. mindig

friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:

Erzsébet-körút 56. szám alatt,

továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben:

Telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

Megyeházak, üléstermek, községi és más
hivatali irodák és egyleti helyiségek részére!

Ő felsége a király és ő felsége a királyné

olajfestmény-arcképei

az 1879-ben alapított, jutalomdíjazott műtermemben legfinomabban és művészi kiváltsággal készíttetnek el. **Ő felsége olajfestmény-arcképe magyar lovassági tábornok vagy osztr. gyalog-tábornoki egyenruhában, életnagyság alakban vagy mellképben, tetszés szerint megrendelhető.** Kérdésekre bérmentett válasz azonnal adatik. Ugyanínt készíttetnek bármely beküldött tetszés szerinti arckép után életnagyságú olajfestmény-arcképek (mell-, térdképek és egész alakok), mely arcképek a **legszebb szobadíszat képezik és fölülte alkalmasság házassági, név- és születésnapj valamint más finom ajándékul és örök emlékül szolgálhatnak (különösen elhunytakról).** Az arckép hibátlanul küldetik vissza. **Há hasonlóságról szigorú kezesség.** Továbbá elfogadtatnak mindennemű és nagyságú egyházi képek finom és legmodnobb elkészítésre. Számtalan hízelgő, elismerő levél bárki által megtekinthető. Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Bodascher Siegfried, jutalomdíjazott műintézet és arcképfestő műterme Bécs, II. Grosse Pfarrgasse Nr. 6.
Alapított 1879-ben.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely Budapest.

A szt.-Margitszigeti 43-7° C. hévíz kitűnő eredménnyel használtatott mint fürdő vagy belsőleg, mint gyógyvíz és belőlegzésre a következő kóralakok ellen: **köszvény, csúsz, zsibák, idült kütségek, külsértések után fellépett izadámanysok, görvély és bujakór, máj-, gyomor-, bélbántalmak, idült székrekedés, hólyaggyulladás, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőgyulladás, hűdés, idegbántalmak.** A gyógyvíz hatásköréből töltve szőlőből megjelölt sikerrel használtatott a **masszage és villamos fürdő.** 135 hold sétakert, **tiszta, pormentes levegő** és 300 vendégszoba, társalgási és tekeztér, posta, telefon, távirat, gyógygyaztár és elismert jó konyha. — Rendelő-fürdőorvos: **Dr. Bauer Antal** főhegyezsi udv. orvos. — Naponta katonas- és cigányzene. — Hajóközlekedés félóránként. Menetérti jegy: hétköznap 20 kr., vasár- és ünneppnap 34 kr., gyermekjegy 10 kr. **Fürdő-idény tartama május 1-től szept. 30-ig.** A szoba-áraknál május és szeptember hóban 30% kedvezmény. A hévíz, mely az eddigi tapasztalatok szerint **köszvény** ellen oly hatásosnak bizonyult, hogy jogal **köszvénygyógyvíznek** nevezhető frissen töltve készletben, forrattár Edesutty L. udv. ásványvízszállítónál Budapestén. **Árszabály kívánatra bérmentve megküldetik.**

A szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapestén.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestén megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

AZ ÉV TIZENKÉT HÓNAPJA.

MEZEI ÉS KERTGAZDÁSZATI TEENDŐK HAVI
EMLÉKEZTETŐJE.

Kiváló tekintettel hazánk éghajlati viszonyaira.

Irta

Dr. FARKAS MIHÁLY.

Ára fűzve 60 kr.

21. SZÁM. 1892.

BUDAPEST, MÁJUS 22.

XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt / fél évre — 6.

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldij is csatolandó,
fél évre — 2.50

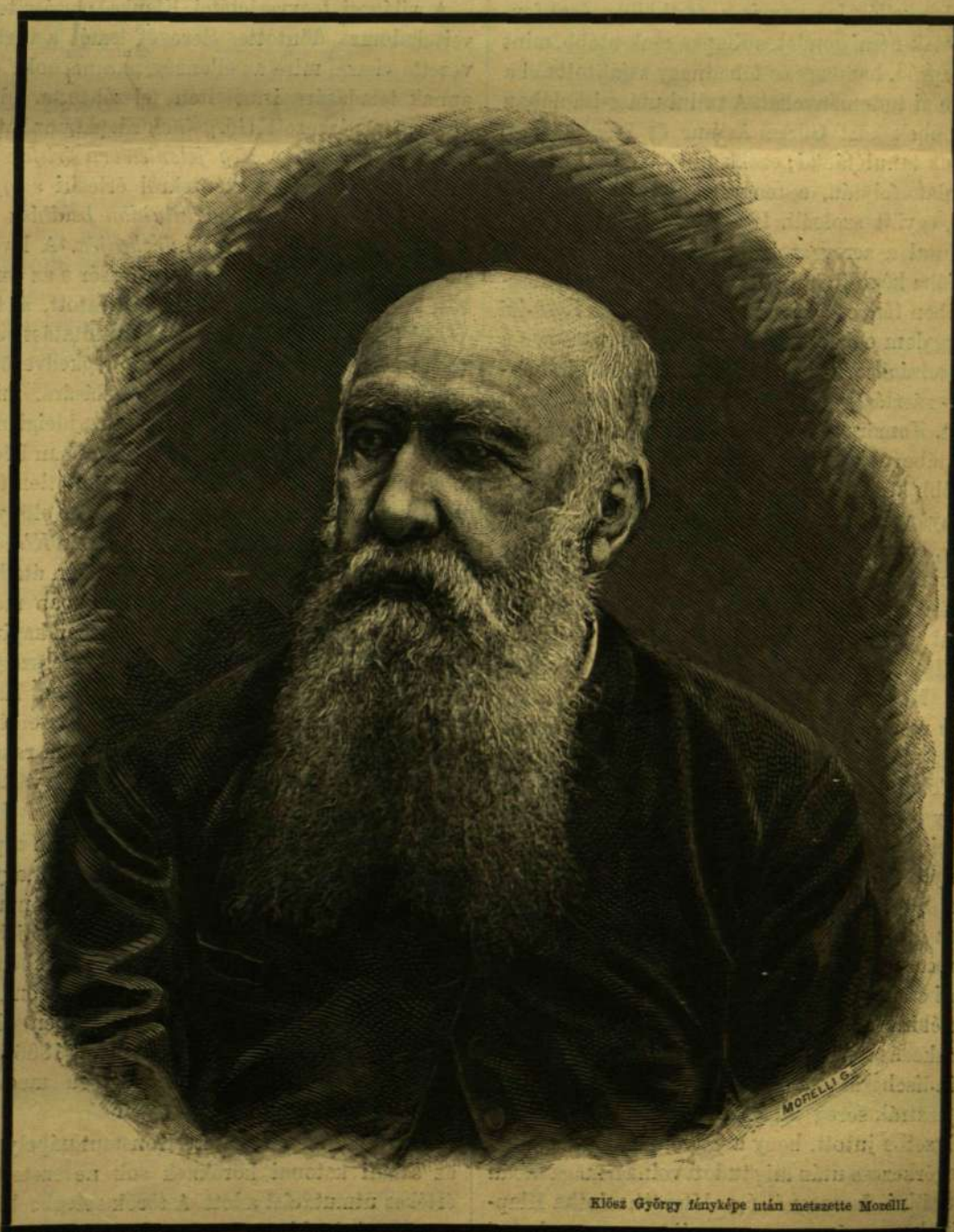
KLAPKA GYÖRGY.

1820—1892.

SZABADSÁGHARCOZUNK egyik élő emlékével, di-
csőségének első rangú szerzőjével megint
szegényebbek vagyunk. Klapka György
meghalt. Hirtelen, váratlanul, mint a katona,
kit csataterén sújt le a halál keze. Annak a
dicső múltnak egyik legkiválóbb, legtisztel-
tebb alakja dől vele a sírba, az a hős, a ki a függet-
lenségi harc névtelen felisteneit az első győzel-
mekre vezette s diadalmaskodni megtanította,
és a ki utóljára tette le kezéből a kardot, mikor
körülötte minden elveszett, s mikor nem lehe-
tett többé győzelemre remény. De akkor is úgy
tette le, hogy megszabta föltételeit, megmentette
a fegyver becsületét s megőrizte katonáinak éle-
tét, szabadságát. Az ő hősiessége volt az, a min
kudarcot vallott az osztrák vezér gögös jelszava:
«Rebellesekkel nem alkuszunk.» Meg kellett al-
kudni vele, elismerni hadviselő félnek a magyar
hadseregnek utolsó töredékét, melyet ő ve-
zetett.

Ez az, mi oly tisztelt s oly rokonszenvesse
tette a nemzet előtt, s a mi nevének a magyar
történelemben előkelő helyet biztosít.

Klapka György tábornokkal a magyar nemzet
katonai újabb történetének egyik legnagyobb
alakja szállott sírba. Kevés vezér mondhatja
magáról, hogy a hadi szerencse oly állhatatosan
pártolta volna, mint ő; de a végzet úgy akarta,
hogy győzelmei s vitézsége babérokörűjét a
nélkül fűzzék homlokára, hogy az élet-halálra
való küzdelemben döntő befolyást gyakoroltak
volna. Bátor, genialis, nemeslelkű vezér volt,
ki haditerveit végrehajtotta, a győzelmet fel-
használta, s ennek sikereit könnyelműen soha
sem kockáztatta. Jellemének fővonásai, a szelid
jólétküszeggel párosult elhatározottság, a harc-
térén a katonák feltétlen bizalmát és ragaszkodá-
sát biztosították számára. A szabadságharcz
lefolysása alatt testestől-lelkéstől hazáját védő
katona volt; politikával kevesett törődött. «Nem
értem rá, — mondá nem régen egy alkalommal
a dicsőült tábornok bajtársi körben, — hogy
az ágyúk moraja alatt politikát üzzek és törté-
nelmi tanulmányokat tegyek; pedig nem ártott
volna ezzel is foglalkozni, sok bajnak elejét lehe-
tett volna venni. Szememre vetik, hogy Komá-
romért nem követeltem kedvezőbb föltételeket,
hogy csak a várban levőkről gondoskodtam s
nem egyúttal azok biztonlétéről is, a kik föltét-

Klapka György tábornok után metszette Mosdell.

KLAPKA GYÖRGY.